

Eerste illustraties uit Sinn- en minne-beelden door Jacob Cats – Editie 1622

Inhoud

- Altaar van Sint Barbara
- 4 januari 1623- Boekweit verkocht
- 5 januari 1623 - Hop verkocht
- 9 januari 1623 – In de Potterstraat
- 17 januari 1616 – Oultrefyne baeye
- 23 januari 1623 – Verkoop hommelhof op de Couter
- 27 februari 1623- Christiaen Clinckemaille koopt erf in de Papestraat
- 4 maart 1623 – Ververij van de stad verkocht
- 13 maart 1623 – Ten hoeke van de Oude markt
- 12 mei 1623 – Gift van partij land aan de St. Bertinuskerk
- 24 mei 1623 – Zorgcontract Jenne Dumie en Charles Blancquaert
- 1 juni 1623 - Verpachting van de stede accijnsen
- 26 juni 1623 – Clais Heyerman koopt huis op de Oude Markt

- 27 juni 1623 – Stichting van jaargetijde voor de dis van St. Bertin
- 15 juli 1623 - Inwooners van Poperynghe
- 25 juli 1623 – Verhuring van de St. Bertinsvijver aan de Sint Andriesgilde
- **29 juli 1623 – De brandewijnbrouwerij van Jacques de Meersseman**
- 6 augustus 1623 – Leon de Coninck koopt erf in de Potterstraat
- 17 augustus 1623 – De visscheriemolen
- 2 oktober 1623 – De Klokke verkocht in de Gasthuisstraat
- 18 oktober 1623 - De wet vernieuwd
- 23 oktober 1623- Dieryck Hallynck van 't Schottershof van Sint Andries smokkelt bier
- 13 oktober 1623 – Kind van Chrispiaen Verscheure gekwetst
- 30 oktober 1623 – Pieter van Damme filius Pieters koopt Sint Sebastiaen
- 30 oktober 1623 – Pieter Bay koopt huis op de Overdam
- 6 november 1623 – Nicolais Tlam neemt erf in cheins om een Kalkoven te bouwen
- 23 november 1623 – Verpachting accijnzen op de wijnen en bieren
- 12 december 1623 – De cappele van Magdalene

De wandelende jood

Altaar van Sint Barbara

Uit de kerkrekening van O.L. Vrouw- 1623 – blad 28

Betaelt Meester Thomas Franken, schilder te Antwerpen, over gheschildert te hebben d'outaertafele van Ste. Barbara, metter martelie vande selve Barbara, mitsgaeders drie paneelkens inde voet van de voornoemde outaertafele, danof 't vergulden van de moleuren van de zelfde paneelkens – 400 pond parisis

4 januari 1623- Boekweit verkocht – Renten – SAP 397

Compareerde in persone Claeys Osten, verkennende ende belydende wel ende duechdelick schuldich te zijne an Willem Desnepere filius Willems, ten desen present ende accepterende de somme van xxx pond parisis procederende van coope van bocwiet paer zeker accoord – beloovende deselve somme te betaelen te baefmisse xvjc xxiiij naestcommende – Verbyndende daerinne tot verzeckertheyt vande selve somme eene zynne coebeeste, zwart van haere, omme by gebreke van betaelynghe van de voroseide somme ten valdaghe voorschreven e selve daeranne te verahelen ende recouvreren naer costume – Verzouckende den voornoemde debiteurdaerinne ghecondemneert te zynne ende dese tzyen laste ghewesen etc.

Condemneren ende wysen exicutaoire by desen

Actum present Jacques Wyts, burchmeeste ende jan jacobsons doude

Schepenen den iiije january xvjc xxiiij

5 januari 1623 - Hop verkocht – Renten – SAP 397

Compareerde in persone Jan Pieren

den welcken ghcedeert, byghedregghen ende ghetransporteert heeft

zoo hy doet by desen
 ten proffytte, oorboire ende behouue van Jan Quena de jonghe
 ten desen present ende accepterende
 eene obligatie bedraeghende lxvij pond xj schele parisis sprekende ten laste van Pieter Denys
 ende ten proffytte van de voornoemde transportant,
 procederende van coope van hoppe in date van de ijde lauwe 1623
 ende dat voor ghelicke somme van lxvij pond xj schele waerop den zelven Quena ghelevert
 heeft an de voroseyde cedent vier razieren rugge
 tot xv pond x schele de raziere
 ende een spynt messylioen
 ten pryse van x pond
 tzyen contentemente ontfanen
 ende tot verzeketheyt vande voornoemde Quena
 zoo verkent den voornoemde Pieren hem borghe over de voorseyde Pieter Denys
 voor de betaelinghe vande voorseyde somme
 maeckende den voornoemde Quena acceptant danof vry acteur
 omme deselve somme te innen ende ontfanghen als zijn eyghen ende propre goedt
 voor hem zijne hoirs ende naercommers
 actum present Jan Jacobsone doude ende Ghelein Vandemaerle, schepenen
 den vde january xvic xxiii

9 januari 1623 – In de Potterstraat – Halmen SAP 368
--

Jacques Diedeman heeft gecocht
 jegens **Jacques Pomart ende jegens Christyne** zyne huusvrauwe een huus ende erfve
 gestaeen ende gelegen in de **Potterstraete** daer hy Pomart tegenwoordich woont,
 mortelvast, nagelvast ende cavelvast – zuuwer ende onbelast –
 gereserveert dheerlicke renten –
 commende met den voorhofde op de voornomde straete – van noorden ende **westen Clays**
Babelaere – van zuuden de beeke
 Item twee lynen preter ix roeden hommelhof inden Haeghebaerthouck –
 gehouden in pachte by **Jan Step**
 noch v ofte ses ajren tot xiiij pond x schele de partie en soo erde de hommelbloc moet gelost
 zijn is ten laste vande copere ende is ghegheven omme te godspenninck xx schele – Te
 lyffcoop xij pond – een dobbel ducaet voor tvercoopers huusvrauwe ende van principalen
 coop
 de somme van ic lxxix pnd iiij schele grooten vlaems de voornomde beede partijen belast het
 huus ende erfve met een rente van xxiiij pond parisis by jaere – den penninck xvj – ten
 proffytte van **Joos Seij** de jonghe
 Item moet hy cooper vervangen te betaelen een cedula sprekende ten proffite van Pieter
 Damme bedraeghen de somme van xxxij pond vlaems – den penninck xvj – spekende ter laste
 van de vercoopere
 Den vercooper moet betaelen de verlopen totten 8 ootbre 1622
 Item moet noch vervanghen te betaelen over de vercopere an Franchoy's Folcke de somme van
 xxiiij pond drie schellingen thien grooten vlaems dat den vercooper hem Folcke schuldich is
 par obligatie
 Item heeft ontfanen den vercooper van de copere de somme van vijftich ponden grooten
 vlaems die hy vercooper kent ontfanen te hebben ende de resternde somme bedraeghende
 drievertich ponden grooten vlaems moet hy copere betalen te weten xx pond vlaems te
 vastenvavent erstcommende 1623 – ende de resterende somme te paesschen dre naer

volghende – de vercooper mach bliven woonen in tselve huus tot baefmesse erstcommende
immers volghens tcontract tusschen hen beeden gemaect rustende odner Franchois Pieren
zodner daer vooren iet te geven
Gepasseert ende gehalmp over erfve – dach date als vooren

17 januari 1616 – Oultrefyne baeye – Renten – SAP 397

Kaerel Porret comparerende in persone
cedeert ende transporteert ten proffyte, oorboire ende behouve van **Andries Demeulenaere**
zynen schoonbroeder,
ten desen present ende accepterende –
de somme van seshien pnden een schellync twee grooten vlaemsch hem transportant
competerende van ten alste van **Jan van Heede drappier**, procederende van coope ende

leveringhe van ketengaerne ende payment een
pomelsche gheloide outrefyne baeye –
lanck xxxv ellen ij quart te xxv pond j schele d'elle
maeckende den voornoemde acceptant danof vry aucteur omme etc.

Actum present meester jan vander Fosse ende Ghilein vande maerle, schepenen

Den xvij janaury xvjc xxij

23 januari 1623 – Verkoop
hommelhof op de Couter –
Halmen – SAP 368

Gyllis Verbure heeft gecocht
jegens **Jan vande**
Goosteene een hommelhof
op den coutere neffens **de**
Croone den cooper wel
bekent,
ende dat omme ij schele te
godspenninck
Te lyffcoope xvij pond
parisis
daer aff hy cooper minct ij
pond parisis ende van
principaelen coop
de somme van xl schele
elcken hommelblock waer aff
datter aldaer is driehondert

lxxij blocken ofte pitten by de cooper ende vercooper getelt ende tzyen contentemente
ontfaen boven theerlicke tcouterrente –

de selve partie belast in een erfvelicke losrente an ix pond parisis tsjaers ten proffytte van

Boudewyn Bueten – den penninck xvj –

welck capitael ende verlopen hy cooper zal mincken tot datum vande halm te betaelen by de
cooper xxv ponden grooten vlaemsch met drie dobbel ducaeten ande vercooper voor een hoet
ende de resternde somme xiiij dagen voor paesschen erstcommende

Abouterende de selve partie tnoortzyde inde **vulle beeke** –

van zuuden den steenwech –

van westen **Dierick Loys** – van oosten **Mayken** zyne zuster –

vorts zuuver ende onbelast boven de voornomde renten -

erfven ende onterfven half ende halff

Ghehalmpt over erfve

Dach date als vooren – den vercoper by ordenance van myn heren vande wet heeft borge gedaen voor templooy vande penningen vande coop procederende by Andries de Meulenaere de jonge ten dezen present.

Actum als vooren

De Abt van Sint Bertin – heer van Poperinghe – overlijdt – Les abbes de St.- Bertin par Henri Delaplane

Hij werd aangesteld in het jaar 1612 en overijdt in het jaar 1623. Hij hield zich bezig met zijn bezittingen te Poperinghe, die hij veilig stelde. Hij hernieuwde de wet van Poperinghe en zorgde mee dat de ‘costumen’ of gewoonterecht van de stad opgesteld werden, waarbij hij de raadvreog van de raadsheren van Sint Omaers.

Onder de novicen die in zijn tijd in de abdij werden opgenomen vinden we Flour de Beaufreletz van Cambrai, de zoon van riddeer d’Elnes, en die op de 16de juni stierf als proost van Poperinghe op de leeftijd van 44 jaar.

Antoine Taffin van Sint Omaers, die op de 14de september 1636 zou sterven – als proost van Poperinghe – aan de pest.

Jean de Cherf van Vlamertinghe – zoon van Jan, ridder van het Gulden Vlies en van Marie Polincove, die ook proost van Poperinghe werd. Hij stierf op de 14de oktober 1651.

Jean Folbert van Poperinghe, hij stierf als diaken.

Februari 1623 - Charles d’Ursel – Proost van Poperinge van december 1622 – februari 1626
Monasticon Belge Tome III – Dom Ursmer Berlière

In 1623 verzette hij zich tegen de intallatie van de Brigittijnen van Sint-Sixte te Poperinge, waar deze religieuzen een woning gekocht hadden en begonnen met een kapel te bouwen. (?)

CHARLES D'URSEL, né à Ottignies (1) en 1570, de Guy, *equus auratus*, et de Jacqueline Regnart (2), reçut l'habit le 4 septembre 1584 (3) et fit profession l'année suivante, en même temps que le futur abbé Guillaume de Loemel. Il étudia avec ce dernier à Louvain et à Douai (4). A Saint-Bertin, il fut successivement boursier et grainetier ; on le trouve qualifié de grainetier depuis le 13 septembre 1605 (5) ; il occupera cette charge jusqu'à sa mort. En cette qualité, il fut choisi pour devenir un des administrateurs du monastère à la mort de l'abbé Nicolas Mainfroy (25 octobre 1611) (6). Il fut nommé grand prieur le 27 mars 1614 (7). Il fut nommé abbé de Gembloux, par l'archiduchesse Isabelle, à la mort de dom Philippe Clocman († 11 octobre 1625) (8). Il mourut le 3 novembre 1635 (9). Il fut donc prévôt de Poperinge de décembre 1622 à février 1626. A ce titre, il s'opposa, en mars 1623, à l'installation des brigittins de Saint-Sixte à Poperinge où ces religieux avaient acheté une maison et commencé à bâtir leur chapelle (10).

27 februari 1623- Erf in de Papestraat – Halmen

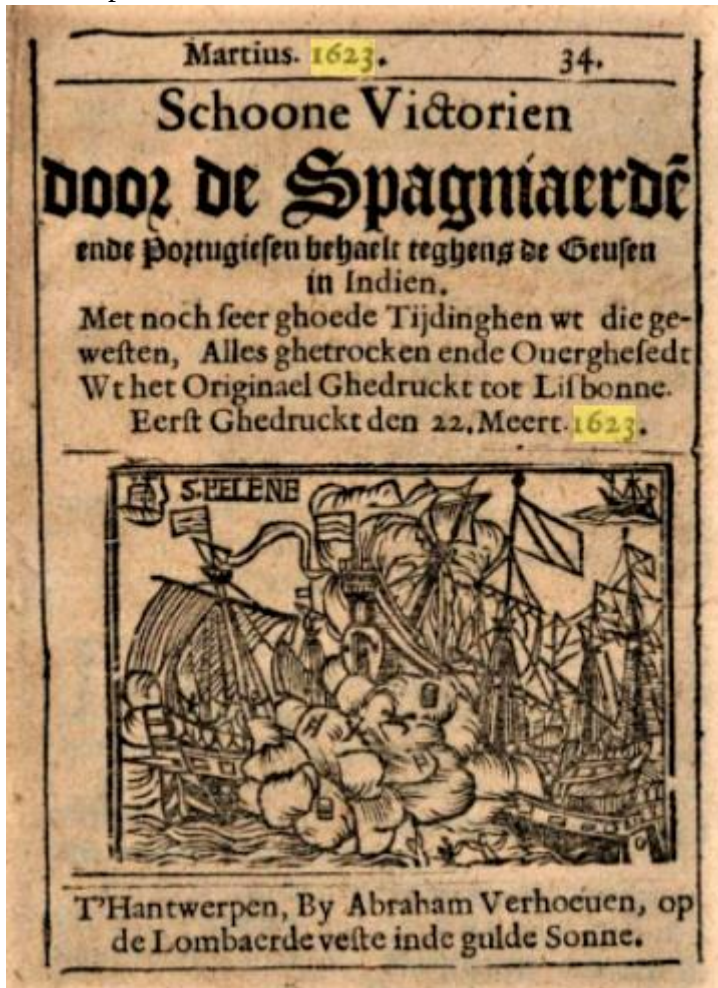
Den selven halmdage den 27 february 1623

Christiaen Clinckemaille heeft gecocht

jegens Chrispiaen Bailliu ende jegens Willemme zijn huusvrauwe

de helft van xvj roeden erfve liggende inde **Papestraete** dezer srede
 onder de scure van Dries Spetebroot – gemeene met de copere –
 Abouternde van oosten **Jan Fobert** van zuuden inde Hontsgracht –
 van westen daeldinghen van **Allaert de Roode** –
 van noorden de straete

Breet de geheele partie xvj voeten ter straete ende is gegeven omme de somme van vijff
 pnden grooten vlaems – zuuwer goet voor zuuwer gelt
 Gehalmp over erfve – dach date als vooren.

4 maart 1623 – Ververij van de stad
 verkocht - subalterne wetten

Burghemeesters ende schepenen
 deser stede
 kennen ende belyden by desen met
 voorgaende advise ende
 communicatie daerby ghenomen,
 met raeden der selve stede,
 vercocht ende ghecedeert thebben
 an en ten proffytte van **Andries
 Demuelenaere**,
 zeker huus ende **varwerie** staende
 upt **Reckhof** deser stede,
up den grondt van de heere,
 hem bestreckende van “t zelve
 Reckhove tot in de schipvaert,
 emmers alsulcke temmeraghe als de
 stede daeranne competeerde met de
 catheilen ende allaeme daarmede
 gaende
 metsgaders **den nieuwen
 varweketele** byde stede ghecocht
 ende aldaer ghedaen stellen,
 alles volgens de prisie van welke
 huuse ende catheilen ghedaen den

laetsten hoymaent xvic xij ende de notitie ghehouden van de voornoemde ketele ter
 stederkeninghe van xvide october 1610 folio. 39
 ende dat al voor de somme van twaelf hondert twyntich ponden parisis die den voorseyde
 Andries schuldich ende ghehouden werdt te betaelen
 zoo hij belooft by desen by drie egaele paymenten het eerste te baefmisse 1623
 naestcommende ende de tweeden payment ten ghelicke termijne van jaere te jaere daernaer
 volghende
 Blyfvende ten laste van vercooper den cheins vande voornoemde erfve van de loopende jaere
 ende andere naervolghende
 Actum ter camere
 Desen iij maerte xvic xxij

13 maart 1623 – Ten hoeke van de Oude markt – Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Pieter Fobert filius Jans ende Cathelyne** zyn huusvrauwe,
verkennde ende belydende wel ende duechdelick vercocht thebben
an **Joos Seys** dejonghe - ten desen present ende accepterende –
een erfvelicke losrente van zes ponden parisis by jaere den pennynck xvj
voorde somme van iiijxxx xvj pond grooten vlaemsch byde vercoopers thaerlieden
contentemente ontfanen
Innegaende heden date deser danof teerste jaer vallen ende verschynen zal den xiiij maerte
1624 naestcomende ende zoo voort van jaere te jaere ende te lossen by twee payementen
midts oplegghe etc.
Verbydende daerinne een behuust hofstedeken –
groot onder ghers, meersch end zaeylant
zes ghemeten xxvj roeden ligghende inden **Hellehouck** deser jurisdictie
daer **Mathys Carton** presentelick nu woont paelende metten zuutende opde **Casselstraete** –
de westzyde de hofstede van **Jacques Rosere** –
van oosten de hofstedeken **Jan de Mey** ende de kercke van Onse Lieve Vrouwe ende van
noorden delsten van **Nicolas Tlam ende Nicolas Debots**
Item een huus staende op derfve vande kercke van Sinte Bertins en houcke vande
Vlamynckstraete aboutterende van oosten Jan Fobert,
van noorden d'oude marct ende van zuuden tzelve kerckhof
Met innynge etc.
Actum Pieter Peereboome ende Wyts burchmeesters, mazeman, Vandemaerle ende Baes
Gegeven den xiiij maerte 1613

19 april 1623 – Stedelijke verpachtingen - SAP 435 - folio 79

Verpachtinghe ghedaen by de burghmeesters ende schepenen deser stede van Poperinghe van
de assysen ordinaire ende extraordinare dezelve stede by
octroye competerende opde wynen ende bieren - groote ende cleene - inneghedaen end
eghevent inde herberghen tappers ende tappeghenhusen zoo binnen
als buuten tport - vutghenomen in de herbeghe ter Reepken methgaders de gonne ghesleten
inde bruuloften ende zekerfeesten tzy datmen daer ghifte ontfanckt
ofte niet - oock mede byde princelicke ghilden ende camers van rethoricke ende alle cellgien
subalterne als van loye, warandise vande biere ende broode,
brantmeesters ende alle andere cellegien ghereserveert alleenelick tcollegie vander wet ende
dat voor den tydt vander voorseide saisoene innegaende den
xxiiij deser maendt ende expirerende den lesten april 1624 naestcommende byde conditien der
ordonnancie daerby ghemaect by bailliu, wetten ende raeden -
ghepubliceert den xix der zelve maendt van novembris 1623

den hoochsten instelder van desen apcht by besloten billiette zal proffiteren den xxste
pennynck van zyn instel.
Ende de verhooghers zuzullen proffiteren den vjde pennynck doende elcken pennynck iij
pond parisis

den pacht vande wynen is hooght inghestelt by Jacques Baert by iijc xv pond xlij schele
verhoocht by Jacques melis tot iiijc lxiiij pond
by Pieter van Neufville x penninck
Jacaus melis iij penninck
Jacques Baert zes penninghen
Robert du Floy x penninghen

Jan Queua een penninck

Baptiste van Kynderen iiij penninck ende by hem ghebleven voor de somme van iijc lxviij schele

Den pacht van de bieren is hoochst inghestelt by Jan de Langhe by ijm iiijx xv pond x schele parisis

niet verhooght ende by hem ghebleven

danof ghemynckt den stelpennynck bedraghen jc xx pond xv schele ix deniers parisis - blyft zuuwer ijm ijc iiij xx xiiij pond xix schele iiij deniers parisis

aldus ghedaen ende verpacht present tcollege vande wet den xxiiij in november 1623

Verpachtinghe ghedaen by de burghmeesters ende schepenen deser stede van Poperinghe van de assysen ordinaire ende extraordinare dezelve stede by

octroye competerende opde wynen ende bieren - groote ende cleene - inneghedaen end

eghevent inde herberghen tappers ende tappegghenhusen zoo binnen

als buuten tport - vutghenomen in de herberghe ter Reepken methgaders de gonne ghesleten inde bruuloften ende zekerfeesten tzy datmen daer ghifte ontfanckt

ofte niet - oock mede byde princelicke ghilden ende camers van rethoricke ende alle cellgien subalterne als van loye, warandise vande biere ende broode,

brantmeesters ende alle andere collegien ghereserveert alleenelick tcollege vander wet ende dat voor den tydt vander voorseide saisoene innegaende den

xxiiij deser maendt ende expirerende den lesten april 1624 naestcommende byde conditien der ordonnancie daerby ghemaect by bailliu, wetten ende raeden -

ghepubliceert den xix der zelve maendt van novembris 1623

Den hoochsten instelder van elcken pacht by besloten billiete zal proffiteren den xx penninck van zyn instel behoudelick dat den zelve instel excedeert de

tweederde van de voorgaende pacht naer rate van tyde ende verhooghers zullen profiteren de vj pennynck van haerlieden verhooghynghe doende elcken pennynck drie ponden parisis

den pacht vande wynen is hoocht inghestelt by Jacob de voldere op vjc xiiij pond parisis

verhooght by Jacques vander schoote een pennynck ende by hem ghebleven voor de somme van vjc xvj schele parisis

danof gheminckt dan stelpennynck bedracht xxx pond xiiij schele parisis ende x schel parisis van hoochtsten

blyft zuuwer - vc iiijxx iiij pond svij schele parisis

Den pacht vande bieren is hoocht inghestelt by Andries Rebaut by ijm viijc xlix pond parisis

Niet verhooght ende op hem ghebleven

danof ghemynckt den stelpennynck bedraghen jc xlij pond ix schele parisis

blijft zuuwer ijm vijc vij pond xj schele parisis

aldus ghedaen ende verpacht present tcolelgie vande wet den xxlij april 1624

12 mei 1623 – Gift van partij land aan de St. Bertinuskerk – Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Beatrice van Elst**, weduwe van **Jacob Roelens**

hebbende haer goet verstant ende memorie,

dewelcke vut pure jonste-, charitate, liefde ende affectie dies zij is draeghende tot de kerke van Sint Bertins deser stede,

heeft ghedeert by ghedreghen ende ghetransporteert,

zoo zij doet bij desen met haeren vrijen wile ende zonder bedwanck van yemant

tot profytte, oorboire ende behouue
van de kercke van Sint Bertins –
ter acceptatie van mr. **Antheunis du
Hamel**, pastor,
**Maillart vande Goosteene, Jan Wyts
ende Guillaume Pierens**,
kerckmeesters vande voorseyde
kercke,
ten desen present ende ter proffytte van
de voorseyde kercke accepterende,
eenen portye lants, groot een ghemet
ende bet emmers de partie zoo die
gheleghen is inde prochie van
Elverdinghe by tpachtgoet daer Pieter
de Wynter woont,

niet verre van de kercke ende byden
zelve Pieter de Wynter in pacht
gehouden,
van de voornoemde Beatrice voor xvj
pond parisis tjaers den welcken noch
pracht heeft tot Baefmisse 1623
naestcommende
dit so langhe de voornoemde Beatrice
begheert dat de voornoemde kercke
vande voorseyde partije handt slaen
zal ende thaeren proffytte verheuren,
makende de voornoemde acceptanten
over ende ten proffytte als vooren
vande voorseyde partij vrye acteurs
omme deselve partije te ghebruucken,
innen ende ontfanghen als het eyghen
goet van de voornoemde kerkde

Beloovende de voornoemde Beatrice de voorschreven opdracht te houden van weerde nu ende
ter eeuwigheyt

Actum present Jan Mazeman ende jan de schottere

Den xijste mey 1623

24 mei 1623 – Zorgcontract Jenne Dumie en Charles Blancquaert - Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Jenne Dumie**, weduwe van **Robert Robellin**,
gheadsiststeert met meester **Glaude Moreel**
in desen ahere nbystaenden man,
de welcke omme goede ende pregnante redenen haer moverende
ende beter ghedaen dan ghelaeten, ghejont, ghcedeert, byghedregen ende ghetransporteert
heeft
zoo zij doet by desen in pure eyghendom ende proprieteyt ten proffytte, oorboire ende

Behuyn 1602

behouue van **Charles** **Blancquaert** haeren schoonsoone
ende **Marie Robellin**, zijne huusvrouw, haere dochter,

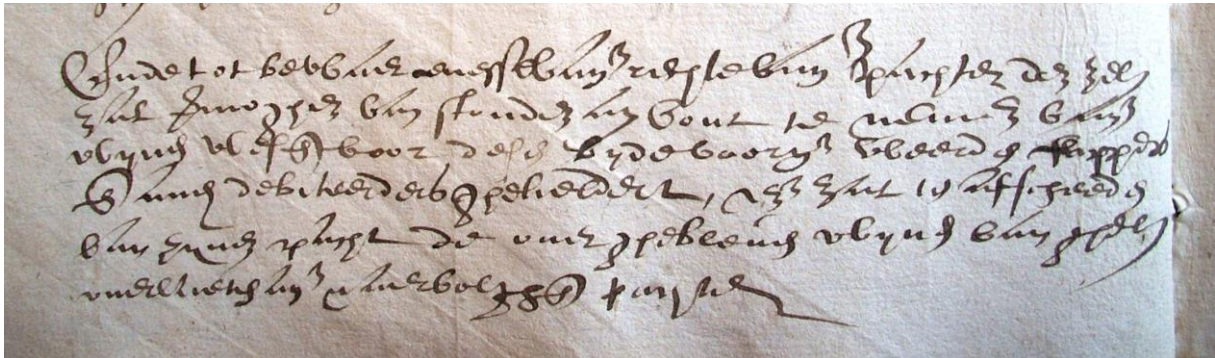
byden zelve haeren man thaer dancke ten naervolghende zaecken gheauthoriseert,
beede ten desen present ende accepterende, tgonne dat hier naer volght,
eerst alle haer meubelen ende cathelen, een coeye, twee lynen groene coorne, ghezaeyen int
landt van **Christine Moenaert** met alzulcke recht van huere ende pachte als hier cedente van
zelve ende ander haer landen toegehoort de zelve Moenaert competeert,
gheduerende noch drie jaeren naertloopende jaer
ende toedien alle de huisingen, schuere ende stallinghen, staende by de zelve landen haer
toebehooreden met de hommelblock by haer daerinne gheplant
ende de hommelperssen daarmede gaende
met expressen laste ende conditie dat den voornoemde Charles Blanquaert ende zijne
voornoemde huusvrouw schuldich ende ghehouden en werden
zoo zij hemlieden verbynden ende beloven by dezen
de voornoemde Jenne haerlieden moeder tonderhouden van mondtcost, cleederen ende vande
noodtzaekelickheden haer leven lanck gheduerende
alles zonder schimp ende fraude,
verbyndende daerinne haerlieden persoonen ende alle haerlieden goedinghen,
present ende toecommende gheene ghesondert nocte ghereserveert,
renunchierende van rechte - disponerende dat in dese renunchiatie niet en ugeert ten zij datter
speciale vooren gaet
actum present wyts ende Baes, schepenen
den 24 meye 1623

1 juni 1623 - Verpachting van de stede accijnsen - subalterne wetten
--

Verpachtinghe van de stedeassysen,
soo ordinaire als extraordinaire,
op de wynen ghevendt by de herberghiers, tappers ende alle ander, tzy coopliden ofte andere,
debiterende ende ventende wijn in kannen, flasschen ende vaetjens
min houdende dan thien stoopen
binnen deser stede ende jurisdictie
bedraeghende up elck quarteel x pond viij schele parisis ende ander vaeten minder ofte meer
naer advenante
ghedaen by burghemeesters ende schepenen voor eenen tijdt ende termyn van vijf maenden,
innegaende den eersten wedemaent xvic xxij ende expirerende den eersten october
naestcommende up de naervolghende conditien
te weten dat den instel zal ghescheiden bij ghesloten billiet ende dat den hooghsten instel
proffiterende zal den xde penninck van zijnen instel,
ende de verhooghers den xi de pennynck van haerlieden verhogynghen
welke verhooghinghen zullen ghedaen moeten zijn met penninghen weerdt iij pond ende niet
min
De pachter wert ghehouden te stellen goeden ende souffisanten zekere ten contentemente van
de wet binnen derden daghe up peine van anhuiael verpacht te sijne
ende te betaelen tfolzenchier
wtelcken pachter ghehouden werdt te betaelen den helft van zijn pacht binnen drie maenden
ende dander helft binnen een maendt na t'expireren van zijnen pacht
Welke verstaende dat in deser pacht oock begrepen zijn de wijnen inghedaen ende ghesleten
in bruiloften tzy dat men aldaer gifte ontfanghet ofte niet, de welcke betaelen zullen tvolle
recht als vooren.
Item den pachter zal gehhouden en zijn te betaelen ten profyte van de tafele xxiiij pond parisis
onvermindert zijn pacht

Den lesten, raekende de slete die de coopliden van wijnen zouden moghen pretenderen ghedaen thebben in haeren menaeghe, indien den pachter ende dezelve coopliden niet en connen accoorderen, zoo zal **de peggelaer** bekent zijn by t'collegie van de wet als naer redene

Ende tot bewaerensse vande rechte van de pachter den zelve zal vermoghen van stonden an vont nemen vande wijnen wesende voor dezen by de voornoemde weerden, tappers ende andere debiteerders ghekeldert ende zal ten afscheeden van zijnen apcht de overghebleven wijnen van ghelicke overlaeten naervolghende pachter

Ons zullen de drie kercken ende disch vry en depent zyn van de voornoemde assisen ter cause van wijn in de voornoemde kercken tot behouwe van de goddelicken dienst gheoorboort ende ghesleten.

ende dat al met conditie dat de voorschreven herberghier, tappers ende debiteerders metsgades de bonne buyloft houdende ghehouden ende subject werden hemlieden in alles te regulieren nar den inhouden van de placaeten opt indoen ende venten van wijnen, ghemaneert, danof maendaenghe naestcomende speciael ghedagvaert

Inghestelt by Andries Rebaut by vc xlvj pond parisis

Niet verhooght ende op hem ghebleven

Danof ghemynckt den xxste penninck ter cause van den hoogsten instel bedraeghene xxvij pond xi schele ende blyft zuuver ten proffytte van de stede – vc xvij pond xiiij schele

Aldus ghedaen ende verpacht - present de voorseyde burghmeestes ende schepenen

Den 1ste juny 1623

26 juni 1623 – Clais Heyerman koopt huis op de Oude Markt – Halmen
--

Ten halmdage den 26 juny 1623

Clays Heyrman heeft gecocht

jegens **Franchoys van Beus filius Pieters ende jegens Janneken zijne huusvrauwe**

het iiij deel van een erfve groot xij roeden en halff ligghende op doude mart –

gemeene met de copere –

liggende tusschen de huuse vande copere ende thuus van **Jacques Baert** –

tselve hem vercopere verstorven by de doot an de wedewe van Beveren zijne grootvader

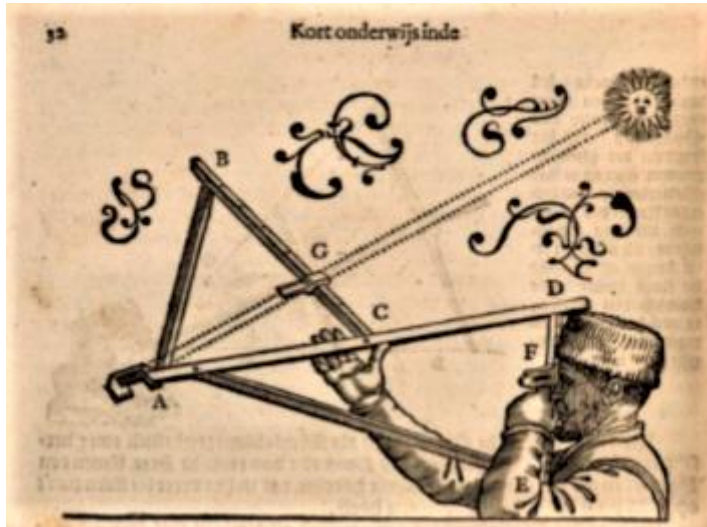
eende is gegeven ome de somme van x schele te godspenninck

Iij pond parisis te lyffcoope ende van principalen coop de somme van lvij pond parisis

tvoorschreven- gereet gelt met den halm – zuuver ende onbelast goet

Gehalmpt over derfve

Dach date als boven.

27 juni 1623 – Stichting van
jaargetijde voor de dis van St. Bertin
- Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Guillaume Rouvroy**,
de welcken in voldoennghen van de
testamente ende vuterste wille van
wijlen **Jacquemyne Melis**, zyne
overleden huusvrouwe,
ghecedeert, byghedregen ende
ghetransporteert heeft, zo hij doet bij
dezen, ten proffytte, oorboire ende
behouve van **de disch van sinte**

Bertins, deser stede,
ter acceptatie van **Christiaen Mannen, Frans Folcke ende Boudwyn Beuten**, dischmeesters
van de selven disch
ten desen present,
eene erfvelick losrente van xxiiij pond parsiis bij jaere,
den pennynck xvkde,
sprekende ten laste van **Frans metsu ende Jacquemyne** zijne huusvrouwe,
volghende de brieven van constitue in date van de xxix january 1608,
gheteekent opden ploy J. Mazeman,
ten desen ghezien ende ghelesen,
maekende de voornoemde dischmeesters over ende ten proffytte van de zelven disch
van de zelve rente met expresse laste ende conditie
dat de voornoemde dischmeesters ende haerlieden naercommers in officie ghehouden werden
jaerelicks ende te ewigheyt te doen celebreren in de kercke van St. bertins
over de ziele van de voorseyde Jacquemyne een solemnele jaerghetyde
altijts op den xiiijste juny in elcke jaer
doende tsavonts te vooren luyden een half heure lanck mette groote clocke ende insghelickx
voor tbeginnen van de zelve jaergetyde
ende een zinghende vigulien der overledene met drie lessen ende eene synghende misse van
requien doende
daertoe begroetende de vrienden van de voorschereven Jacquemyne ende zullen toedies de
voorseyde dischmeesters ghehouden zyn ten zelven jaerghetyde jaerelickx vut te doen eelen
voor iiij pond parisis brodt an den aermen daert meest van noode werdt ende dat al met de
incommen van de voorseyde rente
actum present Pieter van peereboome, Jacques Wyts burchmeesters
den xxvij ste juny 1623

15 juli 1623 - Inwooners van Poperynghe - folio 72 - SAP435- Subalterne wetten

De ondergenomde personen hebbende eedt ghedaen opden xv, xvij, xviii, ende xix daeghen
in july 1623 - in handen van de bailliu ende eenighen
vande burghmeester vande commune der selver stede dat zy niet en zullen ontfanghen noch
vutgheven noch ooc ghedooghen dat hemlieden huusvrau

ofte domestieken zullen ontfanghen ofte vutgheven eenighe specien van gouden ofte zilveren munte - breder plakkaete van de unte

Guillaume Rouvroy, hudevetter ende coopman
Francois Floor d'oude, brauwere
Vincent Roens - vettewarier
Jan Rouvreoy, coopman ende huydevetter
Christiaen Mannen, coopman en vachteplocker
Jasper verschote, pachter vande impositien ende facteur van hope
Jan Wyts, grossier ende coopman
Frans Folcke, coopman ende huydevetter
Jacques Baert, coopman ende huydevetter
Frans Pierens, coopman ende huydevetter
Loys vande Goosteene, coopman ende huydevetter
Maillaert vande Goosteene, coopman ende huydevetter
Christaen Beuten, drapier
Robert Duflock, pachtere vande impositien ende coopman van wyn
Ghilein Diedeman, coopman ende huydevetter
Jacques Wanten, drapier
Jacques Diedeman, coopman ende huydevetter
Jan Folcke, coopman ende huydevetter
Jan de Muelenaere, varwer ende coopman van bayen
Meester Charels de Jonghe, notris
Baptiste vande Kynderen, notaris ende pachter vande impositien
Pieter van Neuville schoolmeester
Robert proventier, coopman van wyn
Jacques van Renynghe huydevetter ende facteur van hoppe
Jacques Vasseur, herberghier ende factuer van hoppe
Anthoine Winnebroot, notaris
Ghelein Vander Walle, vaerwere ende coopman van baei
Charles Laurein, clerck ende ontfangher van de coopdaghen
Andries Schoonaert, pachter vande impositien
Willem Scherrier beenhauwere ende pachtere van impositien
Miguel van Thuine, drapier
Christiaen Moeraert, brauwere
Claeys Devos, de jonghe, drapier
Jacques Proventier, greffier, coopman ende facteur
Jan vande Zande, drapier
Clais Merlevede, Grossier ende beenhauwer
Nicolais Cambray d'oude, huydevetter
Jacques Bouve, vettewarier
Pieter Diedeman, coopman ende huydevetter
Jacques Stevin, vettewarier
Maillaert Liebaert, vleeshchauwere
Jan Marten, winckelier
Cornelis Pierens d'oude, coopman ende huydevetter
Jaques Melis, coopman ende brauwere
Christiaen Maesen, drapier ende facteur
Gillis deroode, de jonghe, huydevetter
Frans Deschottere, drapier

Nicolais Heyerman, heerberghier ende facteur van hoppe
Jacques de lantsheere, brauwere
Jan Quiva de jonghe, wynkelier ende impostenaere
Jan Roens d'oude, drapier
Cornelis Pierens de jonghe, coopman ende huydevetter
Nicolais Tlam, landtmeter ende deelman
Michiel de Visch, coopman ende vetleggher
Jan van Damme, drapier
Gillis Buuck, drapier
Jacques Folcke, coopman ende huydevetter
Jan Hubrecht, wettewarier
Michiel vande Zande, drapier
Jacques Liebaert filius Paschier, drapier
Jacques Liebaert filius Jacques, drpaier
Dierick Spetebroot, coopman ende vaerwere van baeyen
Caerle Roens, drapier
Jan Roens Roens de jonghe, drapier
Jan malbrancque, coopmanende grossier
Jan Jacobssone de jonghe, vettewarier
Boudewyn Beuten, coopman
Joos Sey, vettewarier ende apothequer
Leoan de Coninck, coopman

d'heers
Antheunis de Loemele, bailliu
Ulricq Nicolais vander Leeuwe, ampman
Pieter vande Peerboome burghmeesters vande commune
Jaques Wyts, burghmeester van de wet
Nioclais van der Doene
Jan Mazeman d'oude
Schepene: Jan de Schottere, Jan van der Fosse, Piete van Renynghe, Nicolais Beke, Jan
Jacobssone d'oude, Nicolais Devos d'oude, Ghilein vander Maerle,
Guillaume Baes, Mattheus Lottin, greffier - Andries Rebaet, tresorier

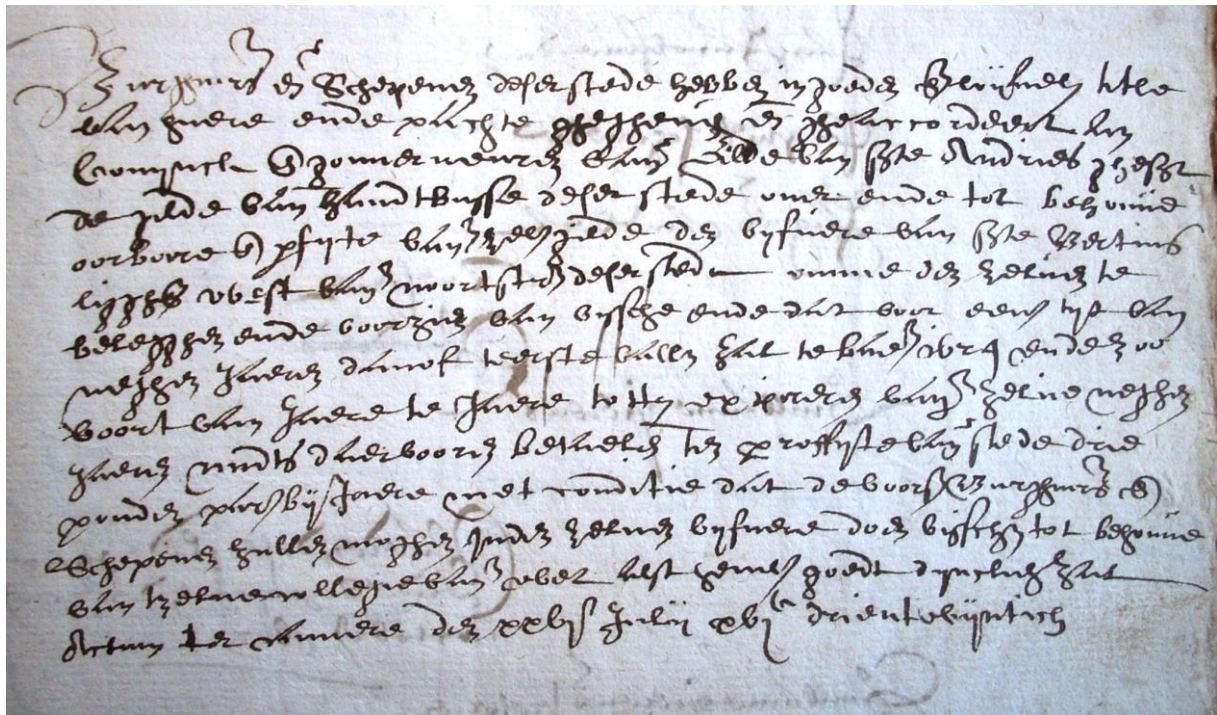
Het dobbel van dese is ghesonden an myn heeren vande raden in Vlaenderen den 23 july 1623

25 juli 1623 – Verhuring van de St. Bertinsvijver aan de Sint Andriesgilde - Subalterne wetten
--

Burghmeesters ende schepenen deser stede hebben in goeden ende beryfvelicke title van
huere ende pachte ghegheven ende gheaccordeert
an conynck ende gouverneurenvan **de gilde van Ste. Andries**,
gheseydt **de gilde van de handtbuyse** deser stede,
over ende tot behouwe, oorboore ende proffyte van de zelve gilde,
den vyfvere van Ste. Bertins,
ligghende west vande Noortstraete deeser stede,
omme den zelve te belegghen ende **voorzien van vissche**
ende dat voor een tyt van **neghen jaeren**
danof teerste vallen zal te Baemesse 1624 ende zoo voort van jaere te jaere
totten expireren van de zelve neghen jaeren midts daervooren betaelende
ten proffyte vande stede drie ponden parisis by jaere

met conditie dat de voorseyde burghmeesters ende schepenen zullen moghen inden zelve vyfvere doen visschen tot behouue van tzelve collegie van de wet alst hemlieden goet dyncken zal

actum ter camere den xxv july xvic drie en twyntich

SAP 121B - nummer 83 - 29 juli 1623 – De brandewijnbrouwerij van Jacques de Meersseman

Den heecher – *de baljuw* - seght in schrifte

hoe dat op den xxjste july laetstleden, hy ghecommen es ten huuse van den verweerder – *Jacques de Meersseman* - ende plaetse aldaer hy ghewoone es brandewyn te brauen alwaer ghereetschap ghemaect wierdt omme brandewyn te brauen ende heeft aldaer ghevonden **drie wynvaeten** ghevult met ghemauten graene te weten van **soucrioen - terwe - rogghe, bockwiet ende gheerste** met werm waeter omme binnen twee ofte drie daeghen daernaer van tselve brandewyn te distilleren ende commende den xxiiij der selver wederomme in tselver plaetse heeft bevonden dat als dan een van de drie vaten ydel was ende de twee andere vaeten ghevult waer **met purlinck – of peurinck** - waarvan den brandewyn ghebrauwen was.

Ende commende in thuus - heeft in een spende van en huuse bevonden **een vaetken met brandewyn ghemaect van mautgraen** -

alles contrarie de placaten

tendeert midtsdien den verweerder ghecondempneert wert

in de boete van xxx – 30 - guldene te bedeele naer thinhoud vande placcaete

ende dat het voorgaende vaetken brandewyn sal wesen gheconfisqueert

ende publickelyc vutghegoten ende ghestort

in conformiteyt vande selven placcaete met costen.

29 july 1623

Ghesien by **Jacques de Meersseman** verweerder
den heesch tzyne laste ghemaect byden bailliu - causa officij - heescher
ende daerjehens procederende
seght wel expresselick t'ontkennen dat dheescher opden **xxv july 1623** laetsleden ghevonden
heeft eenich ghemaut graen van rugghe ende terwe tzyne huuse.
nemaer mach wesen dat hy aldaer ghevonden heeft eenighe andere graenen - **oirboir tot
t'vetten van zyne vercken.**

Ontkendt oock den verweerder dat de zelve graenen ghestelt waren omme daernaer vande
zelve ghebranden wyn ghedistilleert te worden.

Oock mede ontkendt den verweerder dat dheescher opden xxiiijsde – 24 ste - van de voorseide
maendt ghevonden heeft **peurync** waervan ghebranden wyn ghebrauwen was
maer wel **bast ghemyngelt met spoelync** omme zyne voorseide vercken te vetten.

Ende wil den verweerder niet loochenen dat dheescher in zyne spende ghevonden heeft een
vaetgen gevult met ghebranden wyn,

nemaer ontkendt den verweerder den zelve ghebrauwen te zyne vande voorseide graenen.

Ter contrarien sal blycken nootd zynde

dat den zelve ghebranden wyn ghedistilleert es van wyn byden verweerder ghecocht jeghens
Robert Proventier.

Ter causen van welcken den verweerder niet verstaen en wordt ghecontraveniert thebben
jeghen de placcaete byden heescher tzynder intentie gheappliciert -

danof den verweerder versouckt exhibitie

ende vele min ghecondempneert te worden in sheescher conclusiën, nemaer wel danof
gheabsolveert te zyne.

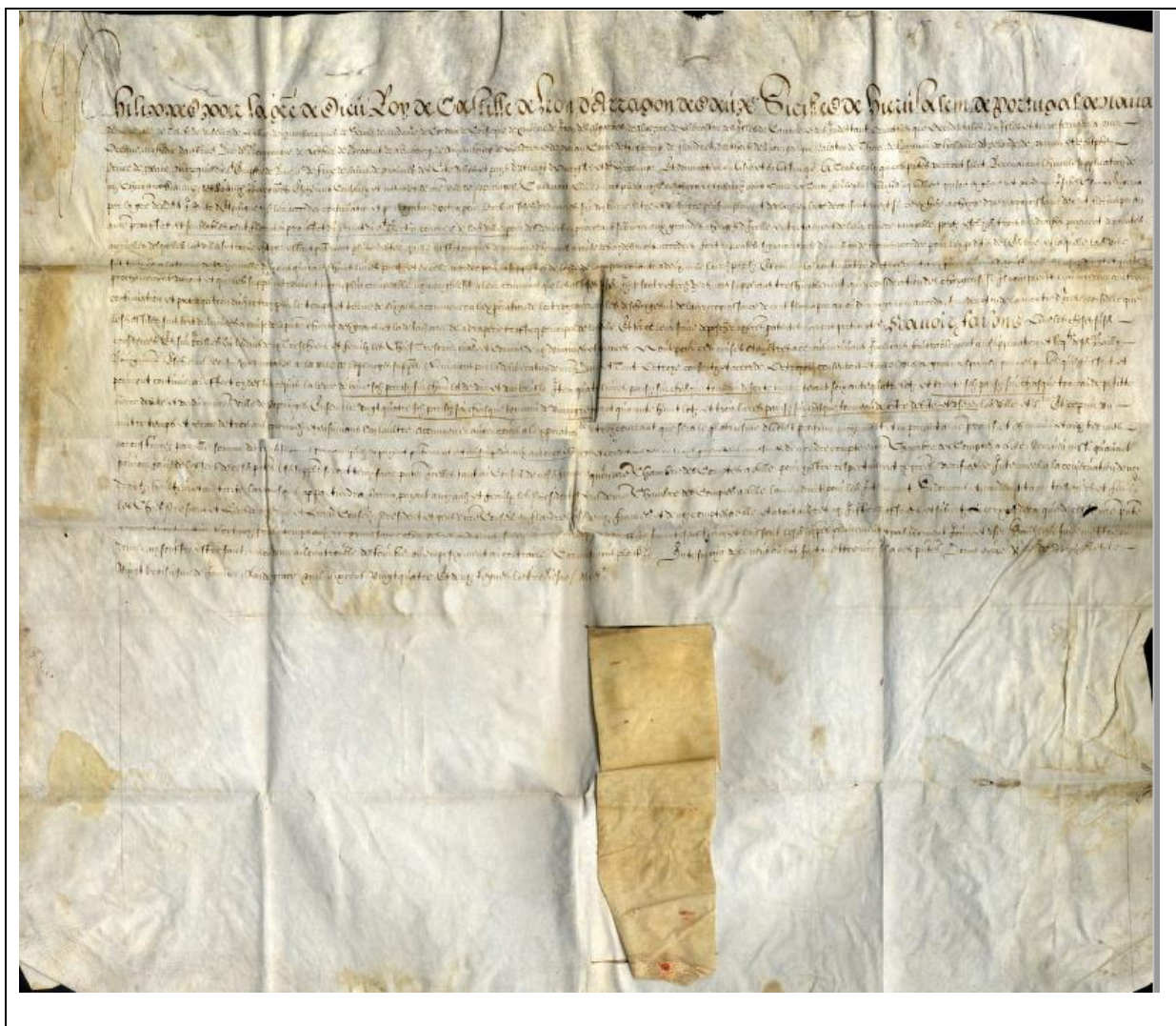

Mids welcken den verweerder
concluerende
tendeert ten fyne dat dheescher
by ulieden heeren sententie
diffinityfve ende over recht
ghewyst
ende verclaerst werdt tezynen
heesche - fynen ende conclusien
sverweerder laste te zyne **niet**
ontfanghelick, quade cause,
quytte met heesch van kosten.
Omme by manieren van provisie
versouckt den voornoemde
verweerder de lichtinghe van
zynen ghesequestreerde

ghebranden wyn vaetgen ten minsten up suffisanten zekere.

A58

Philips koning van Spanje geeft de stad Poperinge toelating de gewone accijnzen op wijn, bier
en azijn te leggen voor een termijn van drie jaar ingaende op 4 oogst 1623 mits de lasten
hieraan verbonden te betalen.

6 augustus 1623 – Leon de Coninck koopt erf in de Potterstraat – Halmen – SAP 368

Leon de Coninck heeft gecocht

jegens **Jan van Houcke** ende jegens Mayken zijne huusvrauwe

een huus met allen toebehoorten – wertelvast ende nagelvast –

erfve ende catheel – staende ende gelegen in de **Potterstraete** dezer stede –

streckende van vooren ter straete -

achterwaers tot de hommelhove van **Nicolays Babelaere**

met eene vrie leidynghen tot inde beeke

neffens de speye ende is ghegeven omme vij schele te godspenninck

Xij pond parisis te lyffcoop –

twee dobbel ducaeten voor vercopers huusvrauwe

ende van principaele somme zeven hondert gulden gereet gelt met de erfvenesse -

de lopende jaerschare vande grooten huuse tscoopers proffitte -

dies zal hy vercooper bealen de vercooper van renten totter erfvenesse ende noch de lopende jaerschare vande zelve renten insgelicx tvercopers laste –

zynde de jaerscaere pacht van tcleene huzeken tcopers proffitte –

de renten daer op geaffecteert by de copen te mincken op de principalen coop in captiael ende verlopen tot halff maert 1624 –

hier mede gaet een coutse staende in de camer

Gehalmpt over erfve – dach date als boven

17 augustus 1623 – De visscheriemolen – Renten – SAP 397
--

Compareerden in persone **Clays de Merseman filius Clays ende Jossyncken Melfens** zijne huusvrouwe, ter eenen
Ende **Jacob Vermeulen filius Domyn** ter andree
Verkenende ende belydende de zelve Meersseman ende zijne huusvrouwe
wel ende deuchdelick vercocht te hebben
ande zelve Jacob de selve kennesse accepterende,
de zes deelen van thiene van **eenen coornemeulene ghenaemt de visscheriemeulene**
met alle zijne toebehoorten metghaeters **een ascodt**, een scheure, een woonhuus
met alle de groene ende drooghe catheelen staende op den meulenwal ende tlandt daerneffens
gheleghen,
toebehoorende den heere van Renynghelst over zijne noordtvierschae aldair
Ende dat voor x schele parisis te godspenninck
Te lyfcoope xij pond parisis
van principaelen coope vijftich ponden grooten vlams
by de voorseyde vercoopers van de voornoemde Jacques cooper thaere contentemente ontfan
passerende hem midts desen daerof quitancie absolute
boven tadevanent van zes deelen voorschreven in eene rente losselick
de penninck xvide
bedraeghen zes ponden vijf schele grooten sjaers
daer inne den zelve meulene ende catheelen met noch twee ghemeten ofte daerontrent lants
belast zijn ten proffyte van Jaques van Haerynghe
wesende tzelve advenant scoopers laste
ende dat met conditie dat de voorschreven vercoopers den voorseyde meulene, huusinghen,
ascodt, schuere ende catheelen zullen moghen ghebruucken ende de proffyten ende
emolumenten danof commende thaerlieden eighen oorboire ende behouve apperqueren
haerlieden leven lanck gheduerende
zonder eenighe pacht daervoren te betaelen,
wel verstaende dat de voorseyde cooper handt zal moghen slaen
ande helft van de voorseyde ghecochte zes deelen van x^o
ten eersten overlyden van eene vande voorseyde vercoopers
ende ander resterende helft van de zelfde zes deelen ten overlijden van de langst levende van
de zelve vercoopers
ende van die tijt af de zelve respective deelen ghebruucken ende possesserem als zyn
eygheneende propre goet
alles zonder schimp ende fraude
actum present Vande Foosse ende VandeMaerle , schepenen
den xvij ougust 1623

Aert

Verbeeldende

De

Parochie

Reninghelst

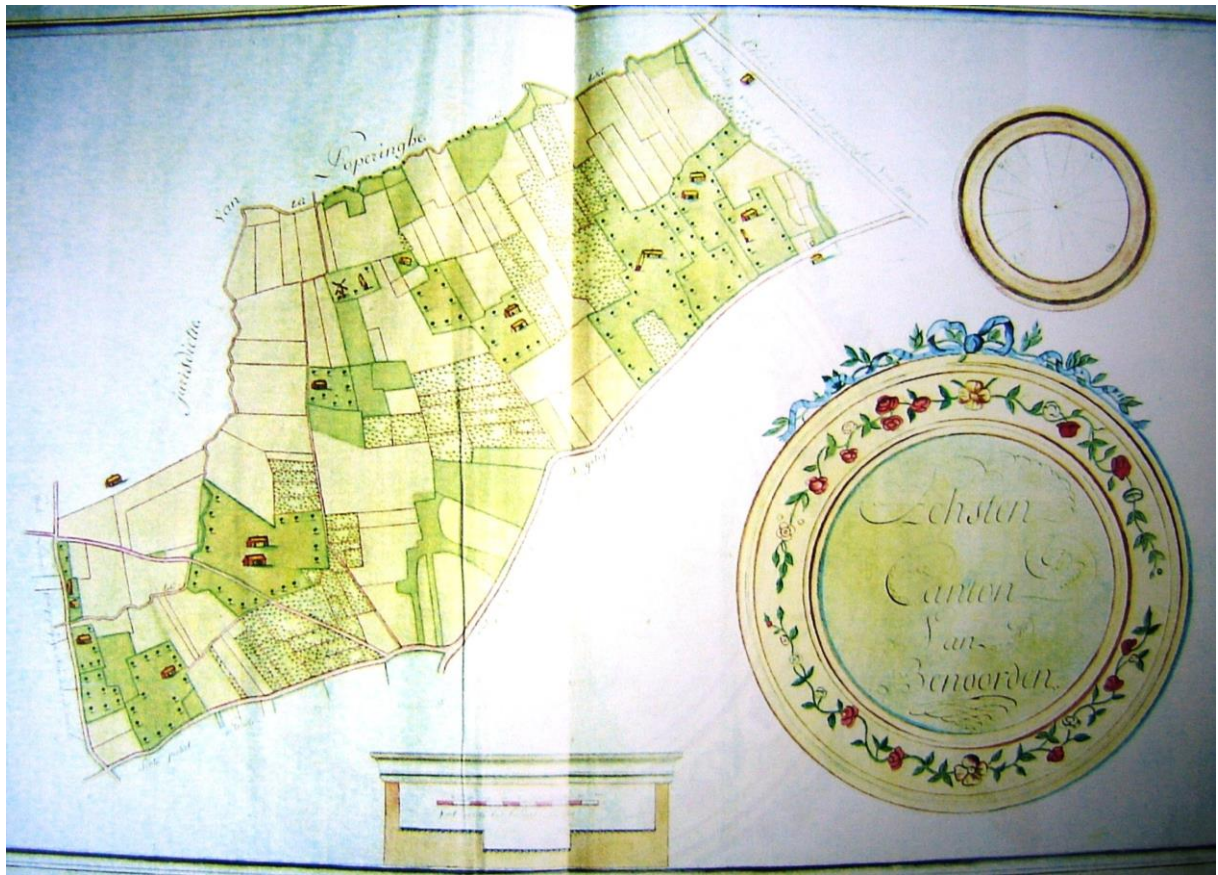
Verdeelt

In
Seventien Cantons.

Gemacht

Een Jaere

MDCCLXXXiii

2 oktober 1623 – De Klokke verkocht in de Gasthuisstraat – Halmen – SAP 368

Jan Wits heeft gecocht
 jegens **Robert Duflouc ende jegens Mayken** zijne huusvrauwe
 alzulcke recht ende actie als hy heeft ter cause van zijne huusvrauwe inde erffve ende
 materialen daer eertijden op gestaen heeft **de Clocke**
 ligghende op de Gasthuusstraete
 tusschen de erfve van de gasthuuse ende de erfve van **Jan Wits** – copere
 belast in xxxvj pond parisis tsjaers – een xc xvj ten proffitte vande coopere
 metgaeders alle de verlopen ende is gegeven omme ij schele godspennynck –
 ix pond parisis te lijfcoope
 ende voor principael xiiij pnd parisis –
 erfven ende onterfven ten laste van de coopere
 Vorts zuuver goet
 Gehalmpt over erfve – date als voren

18 oktober 1623 - De wet vernieuwd - SAP 435 - folio 70 verso

De wet deser stede vermaect by myn eerweerde heere den abt van Sinte Bertins, heere
 temporele deser stede up den xvijde van octobris 1623

Burghmeester vande commune - Jacques Wyts
 Burgmeester vande wet - Guillaume Rouvroy
 schepenen:
 Adries Rebault - Jan Fobert - Jan Makeblyde - Nicolaeis Babelaere - Jacques Floor d'oude -
 Mmaillaert van de Goosteene - Jacques Baert -

Tresorier - Guillaume Pierens

Raden deser stede vernieuwt ende ghecooren by myne heeren burghmeesters ende schepenen
 upden xix octobre 1623
 Pieter vande Peerebomme - Guillame Floor - Nicolaes vander Doene - Cornelis Pierens
 d'oude - Jan Bollaert - Frans Keerne -

Loys van der Goosteene - Christiaen Mannen - Frans Folcke - Claeys Beke - Ghilein vander Maerle

quartier vanden berecht van de zelve jaere

1° Andries rebault - Jacques Floor - Jan Jacobssone d'oude

2° Jacques Wyts, burghmeester van de commune - Jan Makeblyde - Jacques Cauwet

3° Guille Roubroy, burghmeester vande wet - Nicolais Babelaere- Jacques Schevele

4° Jan Fobert - Maillaert vande Goosteene - Jacques Baert

Refectiemeesters ghecooren by burchmeesters, schepenen ende raden deser stede upden xx octobris 1623

Jaques Baert vut tcollegie van de wet

Guillaume Floor - raedt

contrerolleur - Pieter vande Peerboome

meester Jan vander Foosse ende jan Fobert, refectiemeesters vanden voorleden jare zyn ghetaxeert

boven haerlieden pensioen ordinaire elck xxxvj pot paris ter fcause van lastighe wercken ten zelve jaere ghedaen -

maeckende tzamen met pensioen ordinaiere - ciiij xx xvj pond

Notable deser stede ghecooren by burghmeesters ende schepenen der stede van Popeirnghe den iiij january 1624

Jacques Wyts, burghmeester vande commune - Jan >Deschottere - Jan Mazeman d'oude - Jan Denys - meester Jan vander Foosse - Jan Wyts - Claeys Tlam -

Claeys Devos d'oude - Ghelein Diedeman - Frans Pierens - Jan Maerten - Jacob Verslype -

Caerle van Renynghe - Jacques Proventier - Clays Merlevede -

Frans van Beveren d'oude - Christiaen

Beuten - Jacques van Renynghe - jan Baert

filius Jan - Pieter Keerne - - Jacques Folcke - Jan Jacobssone de jonghe

5 paril 1623 - Nieuwe abt van Sint Bertins – Philippe Gillocq – wordt heer van Poperinghe – Uit Les abbes de de St. Bertin van Henri Delaplane

Reliure aux armes de Phlippe Gillocq

Op de 5de april in het jaar 1623 werd de verkiezing van een nieuwe abt ingeleid in de abdij van Sint-Bertin. Op de 14de april sloot men de verkiezing af en werd het proces-verbaal naar Brussel gestuurd, waar het op de 18de april aankwam.

De proost van Poperinghe en deze van het Zuinham begeleiden de commissarissen.

Dom Philippe Gillocq werd heer van

Poperinghe en hij zou dit blijven tot het jaar

van zijn dood, 1638. De man was in het begin van zijn ‘carrière’ onder andere onderpastoor van de Sint Jansparochie te Poperinghe geweest en werd in 1622 nog aangeseld als directeur van het college te Sint Omaars.

Onder de novicen die in zijn tijd intraden in de abdij valt voor ons Adolphe Vanschoorisse op die te Poepringhe overgleed, en natuurlijk Mathieu Van der Leeuwe, van Poperinghe die een belangrijke rol zal spelen bij de inplanting van de Benedictinessen te Poperinghe. Nicolas Ogier van Sint Omaars, werd proost te Poperinghe.

SAP 121b - processen nr 75 - 78 - 79 - 80 - 81 - 82 - 23 oktober 1623- Dieryck Hallynck van 't Schottershof van Sint Andries smokkelt bier

Intendit omme den bailliu causa officij, heescher, ten laste van Dieryck Hallynck verweerder voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe.

j

Believe mijne heeren neerstelick op eede te examineren de personen staende inde maerge -

Maillaert van Damme - Philippe Fauvarche - Loys Petytbergijn-

in naem oft zy zaterdagh laetsleden wesende den xxj deser maent van october 1623

commende van de prostie deser stede ende passerende voor **Sinte Bertins Vyverstraetken** ghesien hebben staen zelven persoon vuytcommende van tvoornoemde stratken tusschen de huusen van **Jacques Floor doude** ende **Adriaen Sanssens**

wesende ontrent de zelven uren en half,

twelcke ziende oft zy jeghens anderen niet gheseyt en hebben -

‘Laet ons gaen van achter - hier sal wat schuylen’ –

ende commende inden hommelhove van **Antoon de Pape** - recht over **het schotterhof van Sint Andries** aldaer hoorende groot geruchte vande persoon aldaer drinckende.

ij

Ende oft Dieryck Hallynck, wonende int voornoemde Schotterhof - met de voorseide ghelachgenooten quiste te syne in welcke hommelhof de ghemaergineerde gheweest hebben ontrent twee uren wel dynckende datter bier gherolt zoude zin.

ijj

Voorts oft also haest als de persoonen vertroocken waren - die aldaer ghedroncken hadden - de voornoemde Hallynck vuyt zijn huuse niet ghecomen en es zoo hy twee, zoo drye van t vooren ghedaen hadde wesende alsdanne achter neghen uren

en saghen hem ghegaen es lusteren achter de haeghe -

staende voor zyn huse ende elders nedervallende –

alwaerde oft hy niemant ghewaere en conste wezen

ende oft de selve Hallynck naerdien hy rontomme het hommelhof vanden voorseide Paepe gheweest hade ende niemant vernemende –

niet eenk lein shuffelken ghegeven en heeft

en twee - zoo drye stonden naer t'geven van welck suffelken ofte de ghemargineerde niet ehoort en hebben ruttelen een yseren keten -

ziende vut den huuse vande voornoemde Hallynck draeghen **een bierboom** dat mede den persoon ghegaen es tot ontrent het achterportken van Jacques Floor - doude - totter beke

en van daer gedregen es gheweest tot inden huuse vande voornoemde Hallynck als wanneer stappans de deure toegesloten es gheweest –

met redenen van scientie ende andere circomstantien die mijne heeren ex officio believeen zullen te doene.

iiij

Noch te ondervraeghen de ghemargineerde off zy vrijdaeghe laetstleden niet ghevrocht en hebben in huuse van de voornoemde Hallynck **eene tonne biers van Jacob Landsheere** wesende wel achte daeghen over ende hoe vele tonnen hy alsdanne in huuse vande voornoemde Hallynck ghevonden hebben te wezen ydele ende hoe vele ydele tonnen zy ten huuse vande zelve Hallynck ghevonden hebben - saterdaeghe avont int vuythaelen vande tonne biers danof questie es.

Mits welcken dheescher concluderende
tendeert ten fyne tot confiscatie vande tonne biers in questien ende dat
den verweerder ghecondempneert zy inde boete van hondert ghuldens ter cause als vooren
metghaders tot verbot ende interdictie van zynen herberghe den tyt van eenen jaere *te houden*
alles conforme het statuut byden heescher overgheleyt –
protesterende
de voornoemde intendit t'amplieren noot zynde - heesche ende kosten met imploratie ende
protestatie, etc.

Enquete judiciaire ghehouden by t'collegie vanden wet upden intendit vanden bailliu
causa officij heescher jeghens Dieryck Hallynck verweerder
opden xxiiijde octobris xvjc xxij.

Maillaert van Damme - oudt xxxj jaeren –

Philip Fauvarche, oudt xxxij jaeren

ende **Loys Petitberghin**, oudt 27 jaeren - al ofte daerontrent -
sheeren dienaeren deser stede –

oorconden ghevraecht ende gheexamineert upt inhoud vanden voornoemde intendit, -
zegghen ende affirmeren by eede ghesaemdelick ende elck particulierrelick
dat zy zaterdaghe lestleden wesene 21 deser maeent - ghecommen zynde ontrent **Ste.**

Bertinsvyverstraetgen

ende bevindende dat ter heerberghe daer Dierick Hallynck woont iet zoude gheschieden in
contradictie vande stede rechten op de bieren,

van daer ghegaen zyn tot int hommelfhof van **Anthoine de Pape** jeghensover de zelve
heerberghe daer ze stille stonden ontrent twee euren tydts ende meer

ende hebben eindelinghe ghehoort dat de zelve Dieryck poochde zynen ghelaeghenooten te
doen vertrecken - de welcke vertroocken zynde –

is hy Dieryck vut zijn huys ghecommen –

ziende ende besouck doende offer yemant ontrent den huuse was

ende niemant ghewaere zynde –

liet ut zynen monde te drie stonden een cleen schuffelken gaen

datmen niet verder en conde hooren, hebbende hy Dieryck daer te vooren te ansiene vande
deposanten -

de welcke hy Dieryck niet gewaere en waer midts dat ze tusschen **de hommelpitten** laeghen -
ut zyn huys ghehaelt eenen bierboom die hy drouch tot anden cleene beke –

keerende wederomme tot voor de voornoemde heerberghe –

hebbende den voornoemden bierboom achter ghelaeten -

Houdende daer de sentinelle¹ - corts daernaer zyn aldaer ghecommen vande zyde vande
voornoemde beke **twee manspersoonen** –

draeghende met den voornoemde bierboom een tonne bier tot binnen de voornoemde
heerberghe - zonder dat de deposanten de zelve personen verkent hebben –

¹ Sentinelle – wacht

de welcke binnen de huuse vande wert de voordeure tertont toegesloten
ende t'zelve ghedaen zynde - is de voornoemden **Philip Fauvarchie** gegaen totten huuse
vanden bailliu omme hem de wete te doene
voor wiens toecompste de voorseide twee personen van daer vertrocken waeren –
de welcke de voornoemde twee ander ghetuughen die daer ghebleven waeren
niet en verkenden - -
Daernaer de balliu ghecommen zynde ende visiterende met de depsoanten de voornoemde
heerberghe - daer zy ghevonden hebben een volle biertonne
die de bailliu vut dede wercken ende was 't bier daerinne zynde noch teenemael versch ende
noch dryvende -
ende waeren alsdan ten zelve huuse noch drie ydel biertonnen –
zegghen oock dat zy sdaechs te vooren wesende vryndach aldaer innen gedaen ende
ghekeldert hebben een tonne grootbier commende ut de brauwerie van Jacob de Landsheere -
welcke bier wel achte daeghen oudt was –
als wanneer inden zelve keldere maer en waeren twee ydel biertonnen
Slutende daarmede haerlieden depositie.

Bailliu jegahens Dieryck Hallynck - 23 october 1623

**Intendit, overlech ende employ van blycken omme Dierycx Hallynck
verweerder jegahens den bailliu causa officij heescher**

dienende voor mijne heeren burgmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe.

Inden eersten dient gheweten ende es waerachtich dat den verweerder alhier voor uwe edele
byden heescher betrocken is om de boete van eenhondert guldenen
metgaders tverbodt van zijne herberghe een tydt van eenen jaer,
ter causen dat den verweerder upden xxjde october 1623 laetsleden soude inghedaen hebben
eene tonne biers - sonder billiet vande thresorier der voorseide stede –
contrarie de statuuten der voorseide stede, hebbende op tzelve pretext dheescher
vut sverweerder huuse doen vutwercken eene tonnen biers
gheteeckent met het marck van **Jacques de Landscheere** byden verweerder sdaechs te
vooren inghedaen met billet vande voorseide thresorier.
Waerjegahens de voornoemde verweerder verbaelick andwoordende heeft ontkent sheescher
voorseide anech, zulcx dat dheescher upden zelve zynen ansech
gheadmitteert es gheweest ter preuve ende den verweerder ter contrarie dyncket hem goet.
omme welcke contrarie preuve byden verweerder te doen, exhibeert den verweerder textract
vutten handbouck vande thresorier der voornoemde stede,
waerby blyckt dat hy billet ghehaelt heeft opden xxste october 1623 van eene tonne groot
bier die hy zoude lichten butter brauwerie van jacob de Landsheere
tselve extract cotté A.

Jan Miserolle getuigt

Dat den verweerder de zelve tonne biers byden heescher gedaen wercken vut sverweerdens
huus ghelicht heeft vut de voorseide brauwerie ende inghedaen heeft met billet vande
thresorier der voorseide stede,
zal gheverifieert worden byden ghetuughe ter marge van desen,
den welcken uwe edele believe t'examineren ende ondervraeghen of hy geene teecken en
heeft gheremarcqueert ande voorseide tonne byde welcke hy tzelve can verclaeren.

D'huusvrouwe van **Jacob de Landsheere** getuigt

Dat de tonne biers voorseide was versch bier ende maer drye zoo vier daeghen oudt zal blycken byden persooone alhier ghemargineert.

Jan de Langhe *getuigt*

Dat **Jacob de Landsheere** maer en hadde ghebrauwen drye ofte vier daeghen voor de daete van tbillet vande voorseide thresorier, sal gheprobeert worden byden commis vande pachters vande brauwers guldenen ende ouden dobbelen impost alhier ghemargineert ende byde notitie by hem dannof ghehouden.

Louys Zwynghedau *getuigt*

Dat den voornoemde verweerder noch bier hadde in zynen huuse voor tinwercken vande voorseide tonne in questien- sal gheverifiert worden byden ghetuughe alhier ter marte.

Presenterende ten surpluse den voornoemde verweerder ende zyne huusvrauwe in supplemente van preuve up eedt te verclaeren dat de voorseide questieuse tonne biers byden heesher vut sverweerdters huus ghedaen wercken es de zelve by hem inghedaen met tvoorschreven billet vande thresorier der voorseide stede.

Midswelcken den verweerder concluderen tendeert ten fyne van nit ontfanghelick quaede cause quytte met heesch van costen.

Extraict uten handtbouck vanden tresorier der stede van Poperynghe waerinne onder andere staet tnaervolghende upden xxste octobris 1623 Ontfaen over de Dieryck Hallynck een tonne grootbier calmaigne iiij schel paris - Landsheere nr. 1 - v pond x schele paris accordeert jeghens den voorseide handtbouck mij toorconde als tresorier - W. Pierens 1623
--

Enquete upde intendit van Dieryck Hallinck vereerder jeghens den bailliu- causa officij - heescher ghehouden by Andries Rebault, Jacques Floor ende Jan Jacobssone d'oude schepenen den xiiijde november 1623
--

Loys Zwynghedau - archier onder de bende van ordonnatie vanden prince van Barbancien, oudt lxxvij jaeren ofte daerontrent, woonden tot Boeschepe -
oorconde ghedachvaert ghevraecht ende gheexamineert upden voorgaende intendit, zecht ende affirmeert by eede
dat hy deposant, svryndaegs wesende den xxste vanden voorleden maent van octobre xvjc xxiiij - was ten huuse van Dieryck Hallynck, alhier verweerder –
hebbende aldaer helpen dryncken een canne bier ofte twee ende ghedeurende den tyt dat den deposant daer was - zach aldaer indoen ende inwercken een tonne bier by eenighe dienaeren vanden heere deser stede - hen by naeme onbekent,
want niettemin wel en bemerckte ghenouch an haerlieden cleedinghe ende lievreye dat het dienaeren vanden heere waren
als de zelve te veele stonden - ghesien hebbende twelcke ghebeurde ontrent den twee euren naer noene
sluytende daarmede zyne depositie daertoe voughende dat bier dat hy deposant hielp dryncken voor t'indoen vande voornoemde tonne was goet drynckbaer bier zonder te connen zegghen of het stelle ofte versch was –
niet wetende oock of daernaer vande voornoemden tonne

tzynen presentie inghedaen ghetapt ende by hem deposant danof ghedroncken was ofte niet sluytende etc.

Jan de Langhe - commis van de pachters vanden imposte - impositien slandts - oudt xxx jaeren ofte daerontrent oorconde ghedachvaert
ende gheexamineert upt intendit vanden articlen vanden voorseide intendit, daer hy ghemargineert staet - zecht ende affirmeert by eede
wel te weten ende te bevinden byde notitien by hemv ghehouden vande data vanden brauten van Jacob de Landsheere ende oock byde billietten
hem deposant byde zelve Landsheere danof overgegeven te desen gheexhibeert ende ghelesen - dat de zelve Landsheere vier ghesteken heeft omme
te brauwen opden xij october 1623 lastleden ende dat hy den voorgaende moete ghetont hebben de zelve braute upden xvijde zelve maent
sluytende daermede zyne depositie

Cathelyne de huusvrouw van Jacob de Landsheere - oudt xxxvj jaeren ofte daerontrent - ghedachvaert, ghevraecht ende gheexamineert opt artickel
vanden voorseide intendit daer zy ghemargineert staet –
zechte ende affirmeert by eede
dat Dieryck Hallinck alhier verweerder ten huuse ende brauwerie vande deposanten ghehadt heeft ende aldaer ut doen wercken een tonne groot bier opden xxij vanden maent van octobre laetsleden wesende vryndach ende dat by claeren daeghe welck bier naert twee daeghen daer te vooren ghetont en was ende was midsdien noch versch -
sluytende daermede haeren depositie.

Jan Miserolle - sheeren dienaere deser stede - oudt xxxij jaeren ofte daerontrent ghedaecht ende gheexamineert opde iijde artickel
vanden voorseide intendit - zecht
tuicht ende affirmeert by eede dat hy deposant met **Maillaert van Damme , Loys Petitberghyen ende Philippe Fauvarchie** al dienaeren vanden
heere opde nxxste october 1623 lestleden heeft helpen haelen ende wercken ut de brauwerie van Jacob de Landsheere ten versoucke van Dieryck Hallinck verweerder,
een tonne groot bier, de welcke zy ghevaert ende ghekeldert heben tenzelven daeghe ten huuse ende heerberghe vanden zelve verweerder met voorgaende billet vanden tresorier, welcke tonne ghetekent was met tmaerck vanden voorseide Landsheere niet wetende nochtans of de voornoemde tonne is de zelve tonne daer des anderen daechs byden bailliu aldaer was ut doen wercken ofte niet -
Weet nietmin wel dat de tonne byden zelve Bailliu ut ghedaen wercken lag in de selve plaetse daer sdaechs te vooren de voorseide eerste tonne gheleit hadde gheweest ende oock gheteekent met het marck vanden voornoemde Landsheere.
Sluytende daermede zyne depositie.

Ampliatie van intendit omme den bailliu causa officij heescher jeghens ende tot laste van Dieryck Hallinck verweerder voor mijne heeren burghmeesters ene schepenen der stede van Poperynghe
--

Alvooren believe mijne heeren op eede te hooren ende examineren de personen staende in de maerge - **Andries Rebaut en Jan Fobert** -
oft zylieder maendaechs laetsleden niet ontboden en zyn gheweest als schepenen deser stede

omme inspectie te nemen van een tonne biers liggende inden voorvloer vande heescher synnen huuse vande verweerder ghehaelt ende of deselve tonne niet gheheel vul en was ende dat de selve tonne oock noch was dryvende waeruyt men codignelick mochte vut de selve tonne biers in questye mar over en was eenen dach ofte twee met redenen van scientie.

Charles de Jonghe

Noch te ondervraeghen den ghemargineerden ofte hy vrydaechs wesende den xxste deser maent van october 1623 niet gheweest en heeft ten huuse vande verweerder wesende sdaechs te voeren als den ghedronckene tonne in questien achterhaelt was ende ofte hy aldaer niet ghedroncken en heeft met ander gheselschip neghen zoo thien kannen biers - ziende aldaer byde dienaers deser stede inne bringhen eene vulle tonne - welcke kannen ghetapt zyn gheweest naer t'inbrynghen vande voorneomde tonne biers ende ofte tzelve bier niet en van een vulle tonne ende niet van eenen clert - ?- goet en was met redenen van wetenschap ende andere circumstantien die myne heeren ex officie believe sullen te doene.

Jacques ende Joores Leurin

Ende tot betoogh dat de tonne biers byden verweerder opden voornoemde xx van october 1623 inneghedaen by billiet vande tresorier deser stede commende vuyte brauwerie van Jacob de Landsheere oudt bier was van achte daeghen ende niet versch - zoo den verweerder wilt sustineren - believe myne heeren te hooren ende op eede te examineren den persoon staende inde marge - te weten ofte hy opden voorseide xx van october 1623 niet geweest en heeft inde brauwerie van Jacob de Landsheere omme een tonne biers te coopen - proevende van drye soo vier tonnen biers ende ofte hy niet en heeft bevonden dat tzelve bier oudet was - overzulcx dat den selve Landsheere totten depsoant zeyde - ick vreesse dat mijn bier oudt is want het is langhe getont gheweest - ende oft den depsoant totten voornoemde Landsheere niet en zeyde dat t'selve bier hem van stellen was ende al over ghetont omme te bewaerene - toedien ofte den verweerder aldaer niet present ende es gheweest ende totten depsoant ghezeyt heeft dat hy de tonne van tselve bier ten selve daeghe t'zinen huuse inghedaen hadde met redenen van scientie.

Waer vuyte de juge can bevynden dat de ghedronckene tonne in questie niet en can wesen de tonne byden verweerder sdaechs te voeren inneghedaen commende van Jacob de Landsheere - als wesende de ghedronckene tonne gheheel versch bier ende 't bier commende vande voornoemde Landsheere gheheel stelle ende langhe ghetont.

mits welcken den heerscher tendeert als voeren met kosten.

Enquete ghehouden byden burghmeester van de wet ende Jan Jacobsone schepepen, upde amplicatie - uitbreiding - van intendit ghedient

byden bailliu causa officij heescher jeghens Dieryck Hallynck verweerder opden vjde november 1623

Andries Rebault - oudt l – 50 - jaeren - ende **Jan Fobert** - oudt lxxj jaeren - beeden burghmeesters gheweest hebbende - jeghenwoordelick schepenen deser stede – ghedachvaert ende ghe-examineert opden voornoemde intendit zegghen, tuigen ende affirmeren by eede ghesaemdleick ende oock elck van hemlieden respectivelick dat zy samenscaechs den xxij van octobre lestleden ontboden waeren ten versoucke vanden voornomden heescher tzyen huuse ende daer commende wert hemlieden byden zelve bailliu ghetoocht een tonne bier, die de zelve bailliu zeyde ghevonden thebbene ter heerberghe ende huuse van Dieryck Hallynck ende dat hy de zelve vut hadde doen wercken ten regarde dat hy vaste opinie hadde dat de zelve inneghedaen was zonder billet vanden tresorier – welcken tonne vol was ende tbier daerinne zynde noch dryvende daervut wel bemerckende dat tzelve bier gheheel versch was sluytende daermede haerlieden depositie

Upden vij de november 1623 present **Andries Rebault ende Jacques Lerou** schepenen **Meester Charles de jonghe** - notaris publicq ende procureur postulerende alhier - oorconde ghedaen ende gheexampineert upden ijde article vanden voornoemden intendit – zecht ende affirmeert by eede dat hy gheweest heeft met **Anthone Winnebroot, Simphoriaen de Raedt** eende andere ten huuse ende heerberghe vanden verweerder ten daeghe byen zelve intendit vermeldt – hebben ten incommen vanden zelve huuse de vrouwe van de zelve huuse hooren jeghen heurlieden zegghen datter eenen cant bier was ende dat hy een tonne biers verwachten welcke tonne corts daernaer innegebracht werde by sheeren dienaeren commende vvan Jacob de Landsheere - zoo de dienaeren ende dezelve vrouwe zeyden - - zoo heeft de deposant met de voornmede andere personen aldaer ghedroncken eenighe kannen bier tot 9 ofte 10 toe - welck bier goet was ende bequame om te dryncken niet anders danof connende tuigen ende oock niet wetende of het ghetapt was vut de voornmede tonne of vut de voornomden cant ofte pf tzelve deureen gemyngelt was ofte niet. Sluytende daermede zyne depositie.

Charles Leuren - officier vande colve deser stede - oudt 34 jaeren ofte daerontrent - oorconde ghedachvaert ende gheexamineert opden voorseide intendit – zecht ten daeghe byden zelve intendit vermeldt gheweest thebbene ten huuse ende brauwerie van Jacob de Landsheere met intentie van bier aldaer te proeven zoo hy ghedaen heeft van twee ofte drye tonnen – jageerende tzelve drynckelick bier te zyne ende verstaet vande huusvrouwe vanden zelve Landsheere dat het wel zeven ofte acht daeghen ghetont was ende hoorde aldan oock Dieryck Hallynck alhier verweerder aldaer zoude zegghen dat hy een tonne biers inghedaen hadde ende dat hem dochte dat het van tzelve bier was - zegghende daertoe hy deposant iet te weten oft inden zelve brauwerie bier was van een ander braute ofte niet. sluytende daermede zyn depositie.

22 november 1623

Reprochen ende contradictien omme de bailliu causa officij heescher
jeghens Dieryck Hallynck verweerder

Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe.
alvooren de heescher employeert de generalitet van recht dienende ter subjecte materie.
Zonder dat den verweerder eenighe contrarie preuve ghedaen heeft mette exhibitie van
byllette ofte extraict vuten handtbouck van de tesorier deser stede.
Ghemerct t'voorseide byllet alleenlick ghedient heeft omme inne te wercken inde kelders
sverweorders huuse eene tonne groot bier opden xx octobrer 1623
vut cracht is welck bylet de voorseide tonne tzelfen daeghe oock inneghedaen es gheweest.
Dat nochtans narsztelick ghebleken es byden productie van sheescher orconden dat
sverweorders huuse sdaechs daernaer wesende den xxjste der voorseide maendt –
tusschen den neghen ende thien hueren inden avondt
ghebrocht es gehweest
eene andere tonne biers de welcke teenemael versch was ende oversulcx noch
An welcke ooconden vulcommen gheloove te atribueren doet midts de selve deposanten ex
neta sentia utpote de visu
daer sverweerder ghetuyghen alleenlick maer deposeren ex civetica et non ex leta scientie
Indervoghe dat den verweerder tot confirmatie van zyne voorgaende contrarie preuve
gheensins ghefondeert es te
den eedt by hem ghepresenteert ten laetsten artickle van zynen intendit.
zonderlinghe regardt nemende op het perickel van valscheidt als den zelve eedt nyet
commende tsaemen subsisteren, metten ghonnen ghepresenteert byden
voorgaende ghetuyghen, den welcken alhier teenemael moet preventeren ... latijn

22 november 1623

Reprochen ende contradictien omme Dieryck Hallynck verweerder jeghens den bailliu
causa officij heescher

Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe.
inde eersten employeert den verweerder de qualiteyt van rechte militerende int faict van
reprochen ende contradictien.
sonder dat te letten doet opde depositien van **Maillaert van Damme, Philippe Sauvarchie
ende Loys Petitberghin** - oorconde byden heescher
tzynder intentie beleet, vut causen, dat de zelve zyn byden heescher beleet gheweest al eer
dheescher is gheadmittert gheweest ter preuve.
Zulcx dat heurlieden deposanten anders niet en moeten ghehouden wesen dan voor
prepartoirlick ghedaen ende niet in termins prrobatoris.
Boven dat noch nimmermeer blycken en sal dat de selve sheescher oorconden ghedachvaert
zyn gheweest omme in oorcondeschap te commen,
Vele min den voornoemde verwerder omme de voorseide oorconden te sien stellen in eede.
zynde toedien de voorseide sheescher oorconden te reprocheren vutter hoofde dat de zelve syn
sheeren dienaeren
ende alzo daeghelicx byden heescher heurlieden cost winnen
ende overzulcx te houden als sheescher domestyccken –
die bydien in dese zacke gheen gheloofve en meriteren.

Welcke voorseide oorconden oock te repelleren doen, by dat de zelve in dese zaecke zyn anbrynghers en daerdeure indien dheescher conste ofte mochte obtineren dat neen – soudn profftyteren het derde vande boete in questien – inder voughen dat zy verstaen worden ghedeposeert thebben theurlieden eyghen profftyte ende in heurlieden eighen zaecke waeromme theurlieden depositien gheen gheloofve t'attribueren en doet.

Te meer ghemerct men can bevynden dat de selve sheeschers oorconden zeer temerairlick lichtveerdelick, zeer quaelick ende onwaerachtelick ghetuucht hebben, dat tbier by hemlieden sdaechgs voor tvutwercken vande tonne biers in questien inghebrocht in sverweerdens kelder wel was acht daeghen oudt ende dat inde zelve kelder waeren twee ydel tonnen

waervan tcontrarie ghebleken es byde oorconden byden verweerder beleet.

zonderlinghe byde depositie van Jan de Langhe,

byden welcken ghenouuch ghebleken es dat tvoorseide bier ten vuttersten maer en conste oudt wesen drye daeghen twelcke oock ghebleken es byde depositie vande huusvrauwe van Jacques van Llandsheere.

Dat de twee ander tonnen inde kelder vande verweerder niet ydel en waren is ghebleken byde depositie van Louys Zwynghedau,

den welcken verclaerst heeft dat sverweerdens huusvrauwe hem voor tinwercken vande volle tonne, bier ghetapt heeft ende oock byde depositie van meester Charels de Jonghe.

zonder dat de voornoemde sheeschers oorconden de voorseide twee tonnen ghevisiteert hebben, omme zoo lichtveerdelick te deposeren of zy ydel waeren ofte niet.

Zulcx dat de voorseide oorconden in het eene quaelicke deposeren daervutte volghen can dat zy oock quaelick hebben ghedeposeert tsurplus van sheeschers intendit zoo om heurlieden eighen proffyt als anderssins zoo voorschreven es.

Commende upde depositie van Andries Rebault ende Jan Fobert

zecht den verweerder dat de zelve hem gheenssins en connen bejeghenen

by dat zy anders niet en depnoeren dat tbier byden heescher tzynen huuse henlieden ghetoocht gheheel versch was ende noch dryvende,

twelcke eensdeels zeer wel conste gheschieden deurdien tvoorseide bier zeer jonge was,

ende duer het verporren ende andersins by het toedoen vande heescher,

den welcken macht upde voorseide tonne ghebrauwen hebben.

Hebbende den verweerder vaste opinie - indien tzelve bier niet naturelick ghedreven heeft -

dat dheescher ofte wel zyne dienaeren ofte den estyaen upde voorseide tonne biers

ghebrauwen hebben omme heurlieden ghefingier theden te bet te coloreren,

anderssins zoude den voornoemde heescher de tonne biers in questien wel gheconsingeert

hebben ter greffie deser voornoemde stede - plaetse

ghedestineert tot ghelycke saecken ende niet zynen eighen huuse zoo dheescher ghedaen heeft hoewel qualick.

Omme geensins den verweerder hinderlick zynde de depositien van Charles Leuren ende

meester Charles de Jonghe de welcke meer zyn sverweerdens voordeele

dan tzynen naerdeele.

midts welcken den verweerder concluderende

tendeert ten fyne dat dheescher by ulieden zelve sententie diffinityfve ende

over recht ghewyst ende verclaerst wert tzynen heessche, fynen ende conclusien tzynen laste

ghenomen te zyne **niet** ontfanghelick nochte ghefondeert ende

den verweerder danof absolverende ghecondempneert inde costen

vutterlick etc.

Salvation omme den bailliu causa officij heescher, jeghens Dierick Hallynck -
verweerder - voor mynne heeren burchmeesters ende schepenen der stede
van Poperynghe

Alvooren den heescher persisteert by zyn voorgende ghediende metgaders de preuve daerop ghedaen.

Waerjeghens niet en doet sverweorders alligatie ghedreghen byde drie eerste artickelen van zijne reprochen ende contradictien.

Ghemerct de zaecke op het examineren sverweerder, summierlick heeft ghehouden, zoo dat nyet van noode was de voorseide oorconden daertoe te daeghen,

wel min den verweerder omme de zelve in eede te zien stellen.

Zonder dat de verweerder de drie eerste orconden eenichsins can wederlegghen ten opsiene dat zylieden zouden wesen sheeren dienaeren.

Aengezien dat zijlieden daerby nyet reprochelick en zyn, ende dat zylieden boven dien, eene andere qualiteyt hebben - te wetene van bierweerckers te wesen, ende de gonne, zoo wel alhier als in andere ommeligghende steden vulcomen gheloove gheattenbueert wert, ter cause van eedt by hemlieden ghedaen int annenemen van heurlieden officie.

Boven dien den eenen van voorseide drie oorconden maer alleenlijck can gherekent wesen voor deviciateur ofte anbryngher van t'faict in questien

ende alsoo sheescher preuve noch vulcommelick ghedaen es, byde despositie van de voroseide twee ander ghetuyghen de visu.

Zonderlynghe regardt nemende omme dat de verweerder ghene vulcommen preuve ghedaen heeft dat de tonne bier s'daeghs te vooren inneghedaen de zelve zoude gheweest hebben, die den heescher gheallegiert heeft ende vut sverweorders kelder doen wercken.

Wandt de voorseide tonne bier gheheel versch was ende maer nieuwelincx ghetont, zoo claerlick ghebleken is byde depositien van Andries Rebaudt ende Jan Fobert, schepenen deser stede.

Daer te contrarien de voorseide eerste tonne bier inneghedaen sdaechs voor t'voorseeide exploict ten misnten oudt mochte wesen - oock volghens de depositien van sverweorders ghetuyghen - vier daeghen, ende daertoe alsoo nyet en conste dryven ghelyck versch ghetont bier.

Boven dat sverweerder oorconden oock nyet en deposeren datter gheen ander bier en was inde brauwerye van Jacques de Landsheere ten daeghe als de voorseide eerste tonne sverweorders huuse ghevlucht es gheweeest - den den voorseide laetste brauste.

Waarmede ghenouch ghesalveert werdt de ghetuyghenese van voorseide drie eerste sheescher orconden, als wel connen t'saemen staen datter bier was onder voorseide brauwerye van vier daeghen oudt ende van achte daghen.

Indervoghen dat haerlieden depositie met het gheallegierde sverweorders vij - viij - ix - x ende xjde artikcle van zyne reprochen gheensins gheemeveert werdt.

Zynde voorts nyet te letten opde quaede opinie die de verweerder te kennen gheeft by zyn gheposeerde int xiiijde artikcel van zijne reprochen - midts den heescher bereet es te verclaersen by eede, dat ande voorseide tonne bier nyemandt ghecommen heeft omme de zelve te altereren,

ofte op te vullen met versch bier.

Zonder dat van noode was de voorseide tonne bier gheconsigneert thebben ter greffie, ghemerct t'voorseeide exploit ghedaen es gheweest by nachte

als wanneer den heescher gheganne en hadde te voorseide greffie ende dat men is zulcke danighe exploicten meer moet aanzien de mechticheyt ende goede trouwe van eenen greffier

int bedienen van zyne officie, dan de formaliteyt van rechte als waert dat de zelve in cas voor handen pristelick gherequireert waere, dat neen.
rejecterende daarmede het voorder inhouden van sverweerder reprochen ende contradictien by huere firvoliteyt ende impertinentie
Implorerende daerop etc.

nummer 71 - 13 oktober 1623 – Kind van Chrispiaen Verscheure gekwetst

Heesch omme Chrispiaen Verscheure heescher jeghens ende ten laste van **Claeys Moreel**, verweerder
voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

Inden eersten omme uwe edele te informeren vande materie voor handen - dient gheweten ende es warachtich dat de voornoemde heescher upden xijde oktober 1623 laetstleden versocht es gheweest by **Jan van Damme filius Jacobs** omme te bezaeyen met coorne zeker zyn stuck landts inde **Peselhout** der voorseide stede achter zynen huuse.

Omme welcken voorseide Damme t'accomoderen heeft dheescher hem ghetransporteert tot upden voorseide sticke alwaer hem ghevolcht es gheweest sheescher soontgen - oudt vijf jaeren ofte daerontrent.

Up welcke voorschreven stick den soone van **Jean Prevoste** was werckende met het peert van zynen vaedere ende het peert van **Clays Moreel** metter zole bereedende tzelve stick omme met coorne te besaeyen.

Ene alsoo den voorschreven heescher drye quartier heurs ofte daerontrent op tvoorchreven stick ghesaeyt hadde alwaer oock continuelick tvoorschreven kyndt was spelende – heeft eyndelynghe den voornoemde soone van Jean Prevost tvoorschreven stick landts afgevrocht ofte zyn labeur ghelaeten ende de peerden up tzelve stick landts den meusel anghedaen ende ghelaeten eten.

Hebbende den voorseide zoone vande voorseide Prevost ghegaen alsdan van zijne peerden tot naer eene seule die niet verder vande voorseide peerden was staende inde welcke hy zyne handen was wasschende.

Hanghende welcken es tvoorseide kyndt van de heescher ghegaen by de voorseide peerden neffens het peert vande voorseide voornoemde twecke tvoorseide kyndt gheslegghen heeft met tslyncker achterbeen jeghens tvoorhoofd van tvoorsiede sheechers kyndt,

zulcx dat tzelve kyndt dannof distyncte keeren vande schotel ofte bekkeneel van tvoorseide kyndt vutghevallen zyn.

Ende hoewel den voornoemde verweerder wel behoorde dheescher ghegarandeert te hebben jeghens chyrurgynen tvoorseide kyndt ghecureert hebbende, daertoe int vriendelick ende oock by justitie versocht gheweest hebbende, blyft nochtans den voornoemde verweerder des in ghebreke.

Cause dat dheescher den verweerder alhier voor uwe edele upgheroupen heeft hem heeschende de restitutie vande somme van acht ponden neghenthien shelle twee groten vlaems byden voornoemde heescher betaelt an **meester Vincent Isenbrandt ende meester Philip Winnebroodt**, chirurgynen over de cure by hemlieden an tvoorschreven kyndt ghedaen daerinne begrepen xij schele vj grooten byden heescher verschoten ende verteert byde voornoemde chirurgynen inde herberghe van **de Rooden Hert** binnen der voorseide stede.

Item over de pyne, smerte ende de figuratie van tvoorschreven kyndt acht ponden grooten. Voor doucken, vier ende keerslucht ghe-employeert tot secours vande voorseide kynde den tydt van vijf weken hanghende welcken tzelve kyndt

sonder lucht ghelegghen heeft ende daernaer noch vij weken ende meer ghedeurende de voorseide cure de somme van drye ponden grooten.

Over delicaete spysen ende dranck tvoorseide kyndt ghegheven ghedeurende de voorseide cure xx schele grooten.

Item over spyen ende dranck byde voornoemde chyrurgynen ghesleten sheeschers huuse twee ponden grooten.

Over de schaede ende interest moeyte ende verlet vande heescher ende zyne huusvrouwe tvoorschreven kyndt ghedeurende de voorschreven cure by daeghe ende nachte begaen ende bestaen hebbende twee ponden grooten.

Beloopende alle de voorschreven sheeschers pretensien sverweerders laste ter somme van xxiiij pond xix schel ij grooten vlaems

mids welcken den voornoemde heescher concluderende tendeert ten fyne dat den voornoemde verweerder by ulieden heeren sententie diffinityfve ende over recht ghewyst ende ghecondempneert wetr ter causen voorschreven inde voorschreven somme van xxiiij pond xix schele ij grooten

mitghaders inde costen vande processe vutterlick ter tauxatie - biedende preuve daer die dientt implorerende ende protesterende naer style.

30 oktober 1623 – Pieter van Damme filius Pieters koopt Sint Sebastiaen – Halmen – SAP 368

Pieter van Damme filius Pieters heeft gecocht

jegens **Mathieu van Cassel de herberghe Sint Sebastiaen** met de scuere daer neffens ende xij roeden lants daer mede gaende

staende inde Hontstraete

ende is oock genaempt **twit huzeken**

ende is ghegeven omme te godspenninck ij schele –

te lyffcoop xij pond parisis daeraff hy iij pond mincken moet

en voor principaale somme de somme van tzeventich ponden grooten vlaems

de voorseide partien te betalen in eenen payemente

welck payement moet geschieden te alderheylighen daege 1623 –

immers bynnen de zelve weeke ende deselve hant daer anne te slaene byden copere Pieter van Damme moet tselve huus, scuere ende erfve laeten inde handen van vercoopere alsoo hy ten passeren van dezen gedaen heeft tot versekertehyet van de voornoemde penningen ende tot dat die ten utersten betaelt zyn –

aldus gehalmpt over erfve den 30 oktober 1623

30 oktober 1623 – Pieter bay koopt huis op de Overdam – Halmen – SAP 368
--

Pieter Bay heeft gecocht ter hauste

jegens **Mayken de wedewe van Mathys Rouvroy**,

geasisteert met **Pieter de Dammere** in dezen haeren bystaenden man

metgaeders jegens **Gheleyn vander Clyte** als voocht vande ses kinderen van de voornomede Rouvroy ende dat by consten van de oppervoocht ende scepenen deser stede van Poperinghe – blickende by acte van octroy in date vande xiiij octobre 1623 geteekent M. Lottin

Alhier gesien ende gelezen

Een verbrande erfve met alle de materiaelen daer up ligghende ende staende

gelegen op den **Overdam** ommende van vooren op de zelve Overdam

ende tusschen de huusen ende erven van **Jacop Wanten ende Robert van Beddeleem**

gaende met eenen waterwech als van ouden tyden tot in de beeke –

zuuwer ende onbelast goet
ende is vercocht omme te lyfcoop iiij pnd parisis
ende van principaleen coop sestien ponden x schele groote blaems te betalen met xxiiij pond
gereet ende de resterende xiiij pond x schele gooten in drie payementen naer date deze –
vorts gehalmp over erfve dach date als vooren.

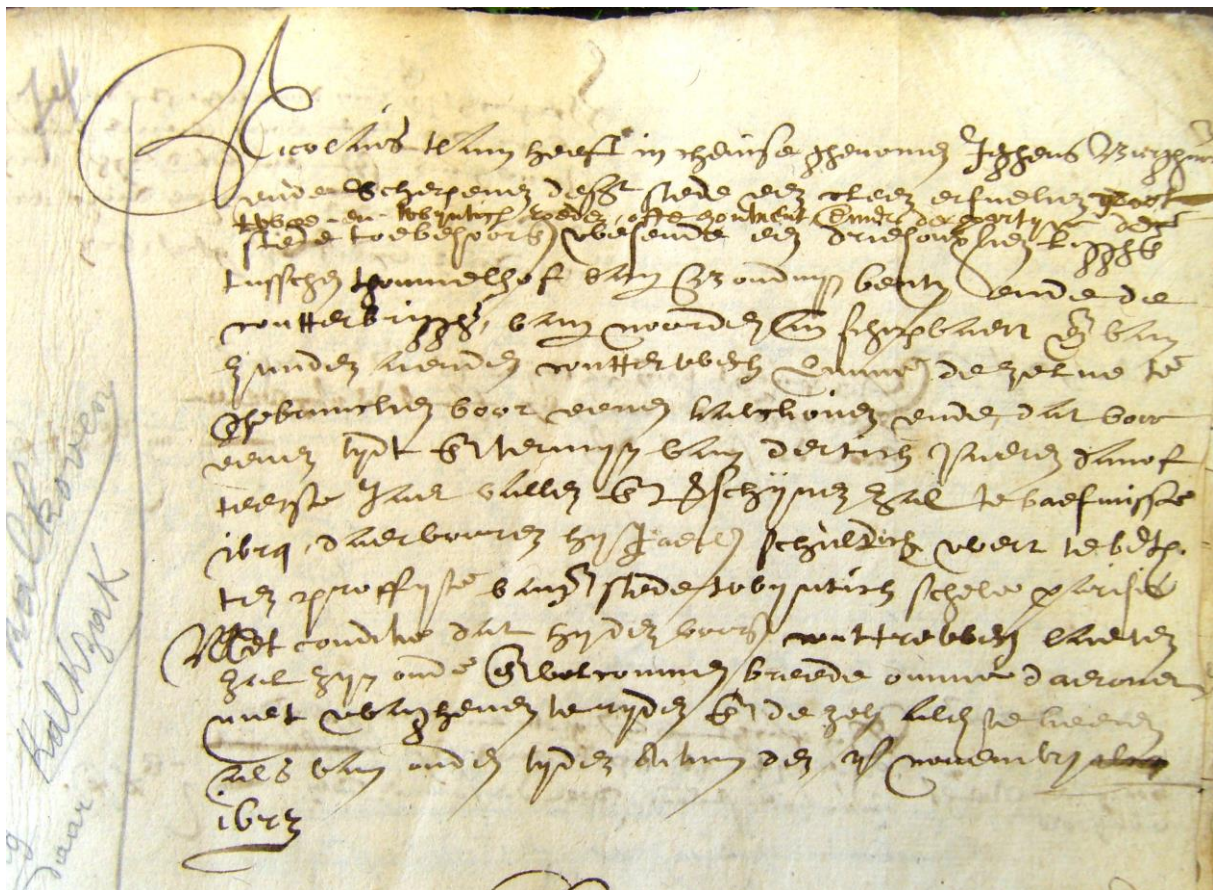
1 november 1623 – Verpachting van de stederechten - SAP 435 - folio 74 verso – Subalterne wetten

Verpachtinghe van diversche stederechten voor den tyt van eenen jaere innegaende Sint
Lucasdage 1623 ende expirerende ter zelve daghe 1624 gehdaen
opden jste november 1623

Den pacht van de calchyde isq na diversche verhooghinghe ghebleven op Jacob de
Naghelaere voor de somme van iiijxx vj pond parisis
Den pacht van de ghebranden wyn ende liservyt is ghebleven op Jacques Steven voor de
somme van jc pond parisis
Den pacht van azyn is ghebleven by Jacques Steven voor de somme van xl pont parisis
Den pacht van zeysere, meyken ende clarette is ghebleven op - niet verpacht.

2 november 1623 – Nicolais Tlam neemt erf in cheins om een Kalkoven te bouwen - Stadsrekening

Nicolais Tlam heeft in cheinse ghenomen
jeghens burghmeesters ende schepenen deser stede een cleen erfveken,
groot twee en twyntigh roeden ofte daeromtrent emers die party der stede toebehoorende
wesende een driehouxken
ligghende tusschen thommelhof van **Boudyn Beuten** ende de couterbrugge,
van noorden den schipvaert
ende van zuuden aenden **couterwech**
Emmers de zelve te ghebruucken **voor eenen kalckoven** ende dat voor eenen tydt ende
termyn van dertich jaeren danof teerste jaer vallen ende verschijnen zal te baefmisse 1629
daer vooren hy jaerelickx schuldich wert te betaelen
ten proffyte vande stede twyntich schele parisis met conditie dat hy den voorseyde
couterwech laeten zal zijn oude ende volcommen breede
omme daerover met waeghenen te ryden ende de zelve kalck te leveren
als van ouden tijden
Actum den ij - de november 1623

23 november 1623 – **Verpachting accijnzen op de wijnen en bieren** - SAP 435 - folio 75 en volgende

Ordonnantie ende conditien waaerby men verpachten zal van weghe burghmeesters ende schepenen deser stede van Poperynche d'assyen ordinaire ende extraordinaire de zelve stede by octroy competerende op **de wynen ende bieren**, groote ende cleene - inne gaende ende ghevent in herbeghe ende tappers ofte tappeghe huuzen - vuthgenomen de herberghe van **tReepken** - medgaders de herberghe van Jan Demeester te **Coppennolle** in 't regard vande de bieren - metgaders de gonne ghesleten in **bruyloften ende zekerfeesten**² tzy dat men aldaer ghifte ontfanghe ofte niet - oock mede byde princelicke ghilden ende camers van de redeycke ende alle **collegien subalterne**³ als vanden loye, warandeerdere van de biere ende de broode, brandtmeesters ende alle ander collegien ghereserveert alleene tcollege vande wet.

² Zekerfeest – Deze samenstelling vonden we niet in WNT maar wel de volgende definitie van ‘zekeren’ (Zich) door huwelijksbelofte verbinden met, (zich) verloven met. Inz. met een AAN- OF MET-bep. ter aand. van de(n) pers. met wie(n) men zich verlooft, resp. aan wie(n) men iemand ten huwelijk belooft. Sinds lang veroud.; in de nuance b) nog gewest.

³ Subalterne = ondergeschikte

Eerst raeckende de wynen

1 - De wynen van alle soorten zullen betaelen zoo van ordinaiere als extraordinaire assise tzamen zes stuvers op elcken stoop maete ordinaire deser stede.

2 - Den pachter zal ter incommen van zynen pacht **vont**⁴ **nemen** vande wynen te vooren inneghedaen by de gonne tzelve recht schuldich zynde ende trecht van de inghenomen wynen hebbende tzyner proffyte zo hy ter expireren van zynen pacht oock vont overgheven zal ande aencommende pachter.

Twelcke men oock useren zal int recht vande bieren.

3 - D'heeren weerden, weerdinnen, tappers ofte tappereghen **ter vente**⁵ en zullen moghen indoen eenighe wynen in tonnen ofte vaeten min houdende dan drie **zesters**⁶ maeckende xlvij – 48 - **stoopen**⁷ danof zy schuldich wierden voor het indoen van dien te haelen billet vande pachter

4 - Welck billiet de zelve weerden, weerdinnen, tappers ende tappegheghen ghehouden werden te leveren in handen vande ordinaire **wynschrooders**⁸ al eer zy zullen vermoghen de zelve wynen in haere huusen te ontfanghen ende dat al op de boete van twee hondert ponden paris

⁴ Vont = vond = WNT = 3. Het controleeren, peilen van een aanwezige hoeveelheid van waren (inz. wijnen, brandewijn, bieren enz.), waarop accijns betaald moet worden; de bij een dergelijke peiling bevonden stand van zaken of bevonden hoeveelheid aan accijns onderhevige waren, voorraad of staat, inventaris daarvan; ook meton. toegepast op de accijnzen die volgens de gedane peiling betaald moeten worden. Allen aangetroffen in zndl. rechtsbronnen, vooral in de verb. **(DEN) VOND MAKEN, (DEN) VOND NEMEN**. Sinds lang veroud.

⁵ Ter vente = te verkopen

⁶ Zester = WNT = 2. Geijkte ton of kan voor het meten van vloeistoffen, haring, zeep e.d.

↪ a. Geijkt vat met een inhoud van veertig liter, d.w.z. vier en twintig liter meer dan van een gewoon vat; (meton.) de inhoud van zoo'n vat.

⁷ Stoop = WNT = 1. Naam voor verschillende vaten voor vloeistoffen.

↪ a. Als schenk- of ontvangvat, in tamelijk uiteenloopende toepassingen, maar naar het schijnt toch wel steeds een aarden of metalen (geen houten of glazen) vat, waarvan de opening nauwer is dan de omtrek. Meestal een vat dat door een stop, prop of deksel gesloten kan worden en van een oor is voorzien. Kruik; kan.

⁸ Wijn Schrooder = WNT = — WIJNSCHROODER, -SCHROEDER, -SCHROER —, znw. m., mv. -s. Uit *wijn* en een afl. van *schrooien* (I). Niet in *Mnl. W.*

↪ Stedelijk beambte die het uitsluitend recht had alle in- en uitgevoerde wijnen te laden, te lossen en in of uit den kelder te brengen. Blijkens *Gr. Placaetb.* [1583] en [1637] vervulde de *wijn schrooier* ook de taak van den *wijnroeier* door de wijnvaten te peilen om zoo den verschuldigten accijns te bepalen.

van elck stick dat ofte tonne groot ofte cleene ende de verbeurte vande wynen ofte vaeten, metghaders tverbodt van haere herbergh den tydt van eenen jaere ende wie hem zal vervoorden eenighe wynen te bryngghen ofte beweghen inde zelve herberghen ende tappers huusen, achterlaetende de voorseide devoiren zal danof ghecorrigeert zyn ter discretie van de wet -

ende indien de gonne zulkcx doende achterhaelt waeren dat zy den wyn inherberghen ofte tappers huusen ghelevert zullen hebben wierden ghehouden te verclaeren by eede dies byden pachter verzocht zynde van waer ende van wie zy dezelve wynen ghebrocht hebben op ghelicke correctie

5 - Zoo oock ghene coopliden ende grossiers van wynen zullen moghen indoen ende kelderen eenighe wynen tenzy zy al vooren danof ghelicht hebben billiet van de pachter by de boete van xxiiij pond ende de verbeurte van de zelve wyn ende te betaelen tstederecht ende assyse van de wyn danof zy gheen behoorelick billiet ghehaelt en zullen hebben.

6 - De zelve coopliden ende grossiers en zullen oock gheen wynen moghen vercoopen noch oock vut haeren huusen laeten lichten in vaeten min houdende dan zes stoopen behoorelick upgevult zynde - t'en waere dat zy waeren pachter van tvoorseide assysen - wanof de gonne den zelve wyn haelende ghehouden wierden voor 't aftappen van dien te nemen billiet van de pachtere ende dat al op ghelycke boete van xxiiij pond parisis van elck vaetghen ofte canne min houdende dan voorseid - ofte niet behoorelick opgevult zynde - ten laste van de coopman ende tvercooper ende de verbeurte van de zelve wyn ten laste van den cooper.

folio 76

Van welcke vutlevering van wynen de coopliden ende grossiers ghehouden wierden den pachter te doene pertinent bewys ende **renseing**⁹ dies by hem verzocht zynde, ende zoo verre als van **de lacaige**¹⁰ vande wynen metghaders van **de slete**¹¹ byde coopliden in haerlieden neringhe ghedaen - tusschen hemlieden ende den pachter eenighe dificulteyt *zal geven* zal de zelve lacaige ende sleete ghearbitreert zyn by tcollegie van de wet

8 - De gonne indoende eenighe wynen jeghens zekerfeesten ende bruuloften werden oock ghehouden danof billiet te haelen van de pachtere ende de zelve te doen kelderen by de ordinaire wynschrooders op de boete van vj pond parisis

Artikel bijgevoegd op de laatste oktober 1638

Wordt oock verboden alle inzetenen deser stede ende jurisdictie te haelen eenighe wynen in kannen, flassen ofte ander maeten min houdende dan zes stoopen in eenighe ander plaetsen ofte kelders dan daer tvoorseide stederecht betaelt wordt op verbeurte vande zelve, ende de boete van vj pond parisis -
den laetsten october 1638

Raeckende de bieren

De groote bieren inneghedaen ende ghesleten byde gonne de voorseide stedeassysen subject zynde zullen betaelen van elcke tonne houdende lxij – 43 - stoopen gaige ordinaiere deser stede vande bieren binnen dese stede ghebrauwen vyf ponden thien schele parisis ende van de vremde butelandsche bieren vj pond parisis

De cleene bieren zullen betaelen van elcke tonne xxx schele parisis

⁹ Renseing = Is niet te vinden in WNT maar betekent zoveel als gechreven bewijs

¹⁰ Lacaige = Is niet te vinden in WNT maar betekent zoveel als het verlies dat men heeft bij het overgieten van de wijn

¹¹ Slete = WNT spreekt van een 'slijter' Iemand die waren, inzonderheid als wederverkooper, in het klein verkoopt.

Alle weerden weerdinnen ende andere hemlieden beneerende met bier te venten in kannen werden ghehouden voor tlichten vande zelve bieren vut de brauwerien ende voor t'lossen vande bieren commende van buuten deser jurisdictie te betaelen tvorseide rechte ende haelen billiet van de pachter twelcke zy voor tzelve lichten ghehouden werden te leveren in handen van de ghezwooren **bierwerckers**¹² op de boete van ijc pond parisis ende tverbodt van haerlieden herberghe voor den tydt van *het* aenstaende jaere ende verbeurte van de zelve biere.

zoo oock gheene brauwers nochte brauweghen noch haerlieden cnapen ofte dienstboden zullen moghen eenighe bieren laeten lichten vut haerlieden huusen ende brauwerien voor de weerden ofte weerdinnen, tappers ofte tappeghehen ter vente noch oock tot behouue van eenighe bruuloften dan siende de billietten vande oplichter in handen vande bierwerckers op ghelicke boete van ijc – 200 - pond ende tverbodt van haerlieden neerynghe voor den tydt als vooren. bovendien niemant en zal moghen brauwen in brauwerie daer zulkx gheschieden zal ghedeurende den zelve tydt by de verbeurte van de biere aldaer ghebrauwen zynde.

Ende indien de cnaepen ofte dienstboden van de zelve brauwers ofte brauweghen methghaders schippers, voerlieden ofte eenighe andere - bevonden waeren ter contrarie doende oock buuten de weete van haerlieden meesters ende vrouwen tzelve nietjeghenstaende zullen de zelve meesters ende vrouwen daervooren respensabel zyn ende vallen in boete ende verbeurte als vooren - behoudens heurlieden refues op de zelve cnaepen ende dienstboden de welcke verclaeren van dien zullen **punierelick**¹³ zyn ter arbitraige van de wet.

Soo wie hem vervoorderen zal eenighe bieren te lichten vut de brauwerien tzy weerden ende weerdinnen ofte andere de vorseide assysen schuldch zynde zonder daertoe hebbende billiet van de pachtere ende tzelve ghelevert thebben in handen van de vorseide bierwerckers - de welcke alleene ende niemant anders zullen vermoghen de zelve bieren vut de brauwerien te wercken - zal vallen in de boete van zes ponden parisis voor elcke tonne ende arbitraire correctie boven de verbeurte van de bieren.

De brauwers en zullen vut haerlieden huusen ofte brauwerien gheen bieren laeten lichten in kannen, kitten ofte flasschen nemaer alleenelick in tonnen van lxiij stooen ende niet min voor de weerden ende tappers ende
folio 77

voor ander inzetenen in vaten houdende ten minsten een half quart opde boete van xxxvj – 36 - stuvers ten laste van de brauwers boven tverbodt ende suspense van zyne neringhe den tydt van zes maenden ende dat ghedeurende den zelve tydt in brauweie daer zulkx gheschieden zal niemant en zal moghen brauwen byde verbeurte van de biere ende zal de tonnen tzelve bier ghehaelt hebbende boeten xij pond parisis ende tzelve bier verbeuren ende ghehouden zyn vercocht zynde by eede te verclaeren waer hy tzelve bier ghehaelt zal hebben op pene van ghehouden te zyne voor culpable ende te vallen inde boeten voorschreven.

De zelve brauwers is oock verboden eenighe persoonen te laeten dryncken in haerlieden huusen ofte brauwerien thaerlieden coste op ghelicke boete van xxxvj pond parisis ende verbodt van haerlieden neninghe ende brauwerie voor den tyde van zes maenden als vooren.

¹² Bierwerker = WNT = Iemand wiens beroep het is bier te "werken", d. i. te lossen, te vervoeren

¹³ Punierelick = te punieren = te straffen

Zyn oock alle inzetenen deser stede gheene herberghe houdende **gheinterdiceert**¹⁴ eenighe personen thaerlieden huuse te laeten dryncken thaerlieden coste ende oock ter cause van dien eenighe bieren te haelen ofte doen haelen vut de brauwerien in tonnen, vaetgens, kitten ofte flasschen op de boete van xxxvj pond parisis ten laste van de huusman daer zulcx ghebeurt ende de verbeurte van de biere ende xij pond parisis ten laste van elcken persoon aldaer vande zelve biere ghedroncken hebbende

twelke bevonden ende achterhaelt zynde - tzyn in brauwers ofte aander particuliere huusen den huusman, brauwer metgaders haerlieden huusvrouwen ende dienstboden ende oock alle ander aldaer ghedroncken hebbende wierden ghehouden verzocht zynde te verclaeren by eede of hy aldaer ghedroncken hebben thaerlieden coste ofte met ende oock of haerlieden intentie niet en was aldaer thaerlieden coste te dryncken eer zy achterhaelt waeren in welcke ghevalle zy de voorseide boeten supenselick neeringhe ende verbodt van brauwerie daer zulcx ghebeurt wierdt subject wierden alwaer zoo dat de brauwers ofte huusmeesters henlieden **deffroyeerde**¹⁵ contrarie haerlieden eerste intentie omme de zelve boeten te ontgaen, ende in ghevalle van weygheringhe van deze zelve eedt zal de zaecke ghehouden zyn voor ghekendt ende de weygheraers ghecondemneert inde boete - **suspensie**¹⁶ van nerynghe ende verbodt van brauwerie als vooren.

Boven al - tgonne voorsschreven, zoo werden de voorseide brauwers ende brauweghen ghehouden telcker braute die zy brauwen zullen voor tbreken van heurlieden ghyl over te brynghen schriftelick billiet onder haerlieden hantteken in handen ofte ten huuse van de pachter inhoudende tgetal vande tonnen - zoo groote als cleen bier - dat zy duer haer zullen ghebrouwen hebben, opde boete van xij pond parisis voor elcke braute welcke brauwers ende brauweghen oock ghelast zyn over te brynghen schriftelick billiet in handen van de voorseide pachter - altyts opden eersten dagh van elcke maent inhoudende d'vutleverynghe by hemlieden ghedaen van de zelve groote ende cleene bier die zy ghebrauwen zullen hebben - inhoudende specificatie waer ende aen wie de zelve geleverd zyn - tzy in tonnen, halfve tonnen ofte vaetgens ende by wye deselve vut ghebrocht zyn gheweest - met dagh ende date - up ghelicke boete - ende in ghevalle zy eenighe onbehoorelick ende gheinsingiert renseing deden - zouden verbeuren de boete van xxiiij pond parisis - schuldich zyn te betaelen tstederecht ende bovendien arbitrairelick ghecorrigeert zyn -

Verbiedende dezelve brauwers ene brauweghen eenighe bieren te laeten lichten vut haerlieden brauwerien ter behouwe van eenighe weerden, weerdinnen ofte ander woonende buuten deser stede ende jurisdictie dan ziende danof billiet onder 't hanteecken van de pachter op de boete van zes ponden parisis voor elcke reyse ende de verbeurte van de bieren - welcke bieren gaende buuten de jurisdictie by niemant en zullen moghen vutghebrocht ende ghelaeden zyn dan byde dienaers deser stede op ghelicke boete ende verbeurte.

folio 78

Welcke dienaeren ghehouden werden de voornoemde billietten in te trecken ende te draghen in handen vande pachter zoo zy ghehouden zyn te doene vande bieren inghedaen by de

¹⁴ Interdiceeren = WNT = In het alg.: (iets) verbieden; in de rechtst. in het bijz.: (gerechtelijk of bij officieele aanzegging) verbieden om met bepaalde handelingen door te gaan;

¹⁵ Defroyeren = WNT = Een onkostenvergoeding toekennen aan (iem); de onkosten vergoeden van (iem.); (iem.) vrijhouden

¹⁶ Suspensie = opschorting

herberghiers deser stede ten daghe van het vutwercken vande zelve biere op arbitraire correctie

Ende en zullen de bieren ghetont in halfve tonnen ende ander minder vaeten ofte vaetgens by niemant moghen ghelicht zyn vut de voorseide brauwerien dan byde bierwerckers daer toe ghestelt ende ghecooren up de boete van vj pond parisis ende verbeurte van tbier ten laste vande brauwers ende ghelicke boete ten laste vande gonne tzleve bier lichten van elcke halfve tonne ofte vaetghen boven de breucken voorschreven.

De pachters van de voorseide assysen vande wynen ende bieren danof men twee pachters maecken zal den eenen van de wynen ende den anderen vande bieren - werden ghehouden te stellen goeden ende reseanten zekere ende cautie voor haerlieden pachten binnen achte daghen naer de verpachtynghe by faute van de welcke zullen dezelve pachten andermael verpacht zyn ter haulce ende zullen de gonne in faute blyfvende vande zelve cautie te doene ghehouden zyn te betaelen t'fol rensier ende zullen verliesen de stelpennynghen ende hoochpennynghen die zy in ghevalle vande prestatie vande zelve cautie ghewonnen zouden hebben.

Alle welcke voorseide verbeurten van wynen ende bieren zullen ghedeelt worden in twee deelen - deen helft ten proffyte vande heere ende dander helft ten proffyte vande aenbrynghers, zoo oock zullen de voorseide boeten ghedeelt werden in twee deelen - d'een helft ten proffyte vande officier die texploit ofte calaigne doen zal - tzy bailliu ofte ampmann ende dander helft ten proffyte vande aenbryngher

Welcke voorseide pachters ghehouden werden te betaelen in handen van de tresorier van de maende te maende telckens een zesde deel van haerlieden pacht op pene van executie. De pachters vande wynen ende bieren zullen moghen visitatie doen inde herberghen ende tappershusen metghaders inde brauwerien ende particuliere huusen daer zy presumeren jegghens de voorseide ordonnantie ghedaen te zyne in prejuditie van de voorseide assysen alst hemlieden goet dyncken zal met den officier ofte twee schepenen.

Ende indien zy daeraen van dien **gheinjurieert**¹⁷ waeren d'injurianten zullen vallen in boete ter arbitraige vande wet.

De pachters zullen de voorseide billietten gheven oncost de gonne die de zelve zullen lichten.

Blyfvende alle ander voorgaende statuten danof hierby niet ghedisponeert en is ter contrarie in haerlieden vigeur

Ghedaen ende gheresolveert by bailliu wetten ende raeden der voorseide stede op de ix november 1623

ghepubliceert den x november

andermael ghepubliceert den jste november 1628

23 november 1623 – De pacht van de accijnzen – Transcriptie Henri Vandenberghe – correctie Guido Vandermarliere

079r°

Verpachtynghen ghedaen by burghmeesters ende schepenen deser stede van Poperynghe vande assysen ordinaire en extraordinaire der zelve stede by de octroye competerende op de

¹⁷ Injurieren = beledigen

wynen ende bieren groot ende cleene inneghedaen ende ghevent in de herberghen - tappers ende tappeghehuusen zoo binnen als buuten tport – vutghenomen inde herberghe ten Reepken metghaders de gonne in de bruyloften ende zekere feesten tzy dat gifte ontfanck ofte met oorconde by de princelicke ghilden ende camers vande rethorique ende alle collegien subalterne als vande loye - warandise van de biere ende broode - brandtmeesters ende alle andere collegien - ghereserveert alleenlick tcollege vander wet ende dat voor den tydt van de loopende saisoene innegaende den xxiiijen deser maendtt ende expirerende ende lesten april 1624 naestcommende op de conditie ende ordonnantie daerop ghemaect by baillui wetten ende raeden ghepubliceert den xixen der zelve maendt van november 1623.

Den hooghsten instelder van elcken pacht by besloten billietten zal proffiteren den xxen pennynck doende elcken pennynck iij p. parisis marge

wynen xvij ponden parisis

Den pacht vande wynen is hooghst innghestelt by Jacques BAERT

up iijC xv p. parisis

Verhooght by Jacques MELIS tot iijC xliij p. parisis

By Pieter VAN NEUFVILLE x pennynghen

Jacques BAERT zes pennynghen

Pieter DU FLOCC x pennynghen

Jan QUEVA eenen pennynck

Baptiste VANDER KYNDEREN vier pennynghen ende by hem ghebleven voor de somme van iijC xlvij p. parisis

iijC xlvi p. xvj s. xj d. parisis

Den pacht vande bieren is hooghst inghestelt by Jan DE LANGHE

up ijM iijC xv p. parisis

Niet verhooght ende up hem ghebleven

Danof ghemynckt den stelpennynck bedraeghende jC xx p. xv w. ixd. Parisis blijft zuver

ijM iijC iijxx xiiij p. xix s. iij d. parisis de

Boorghe Jacques BAERT

Aldus ghedaen ende verpacht present college vander wet den xxiiijen novembris 1623

12 december 1623 – De cappele van Magdalene - Renten – SAP 397
--

Compareerden in persone **Guillaume de Flie ende Cathelyne** zijne huuxvrouwe, bekenende ende belydende wel ende deuchdelick vercocht te hebben

aen **Frans Pierens** ende **Jan van de zande**

als voochden van de **cappelle van de magdalene**

neffens deser stede ten desen

present ende accepterende ende ten proffytte van de zelve cappelle

eene erfvelcke losrente van zes ponden parisis bij jaere - den pennynck xvi - voor de somme van acht ponden grooten vlaems

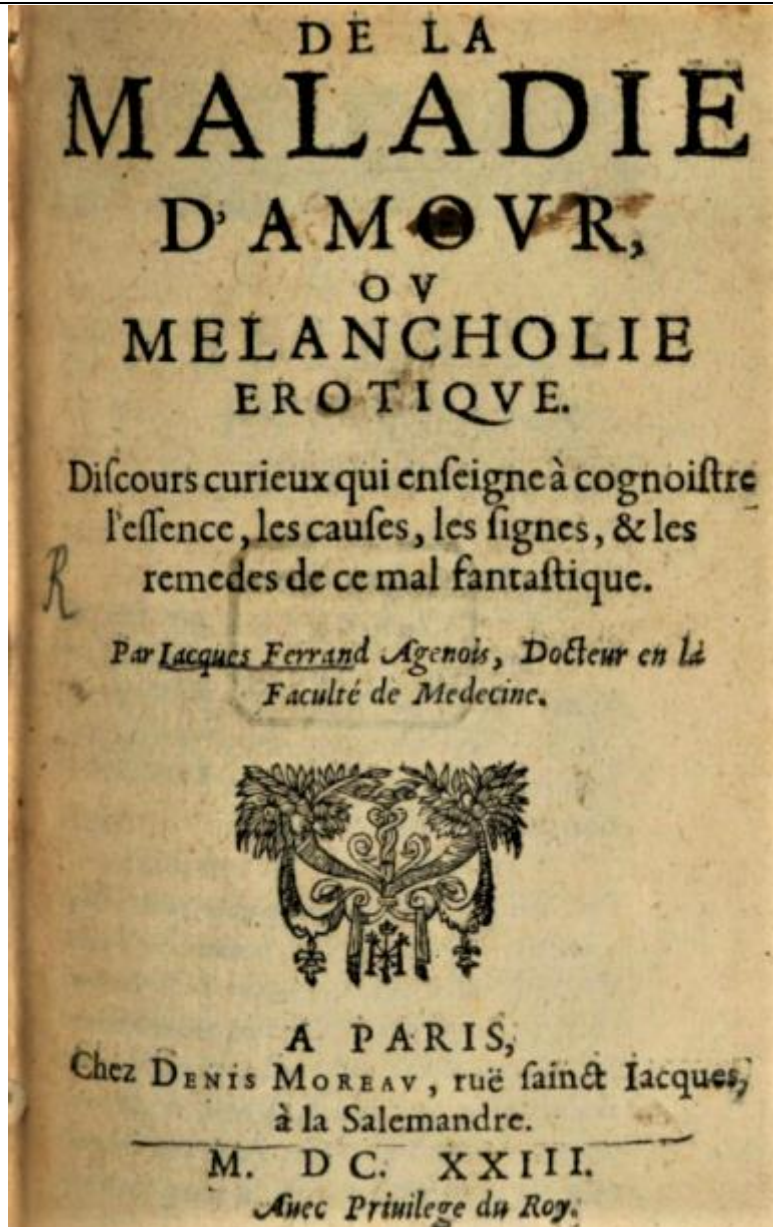
byde vercoopers thaerlieden contentemente ontfaen

danof 1ste jaer vallen ende verschynen zal den xvij december 1624 naestcommende ende zoo voort van jaere te jaere etc.

te lossen alteenen payemente midts v ponden parisis

verschynende daerinne byvorme van hypotheque drie vierendeels hommelfhof liggende inde
 schudemonthouck streckende oost ende west
 toostzijde tlant van Christiaen Doom,
 twesthende Clays vanselhove
 van noorden met een dreve lopende tot de werfstraete deur tlant van de voornoemde Doom,
 van zuuden d'aeldinghen van meester Jacob Canin met inninghe naer costume
 Actum present Wyts ende Babelaere, Jan Steene, Baert ende Schevele, schepenen
 Den xij december 1623

17 december 1623- De 12 mannen van de draperie - SAP 435 - folio 74 – Subalterne wetten

Dit zijn de xij mannen vande
 draperie ghecooren by
 burchmeesters ende schepenen
 den 17 cecmeber 1623

Nicolais Devos - Augustyn van
 Damme - Jacques van Wateleet
 - Jan vande Zande - Jan van
 Heede - Jan van Beveren filius
 Charles - pieter de Dammere -
 Christiaen Bouttens, Jan
 Zanneken - Christiaen de
 Hooverdere - Aneries de Mer -
 Daniel van Caeyseele